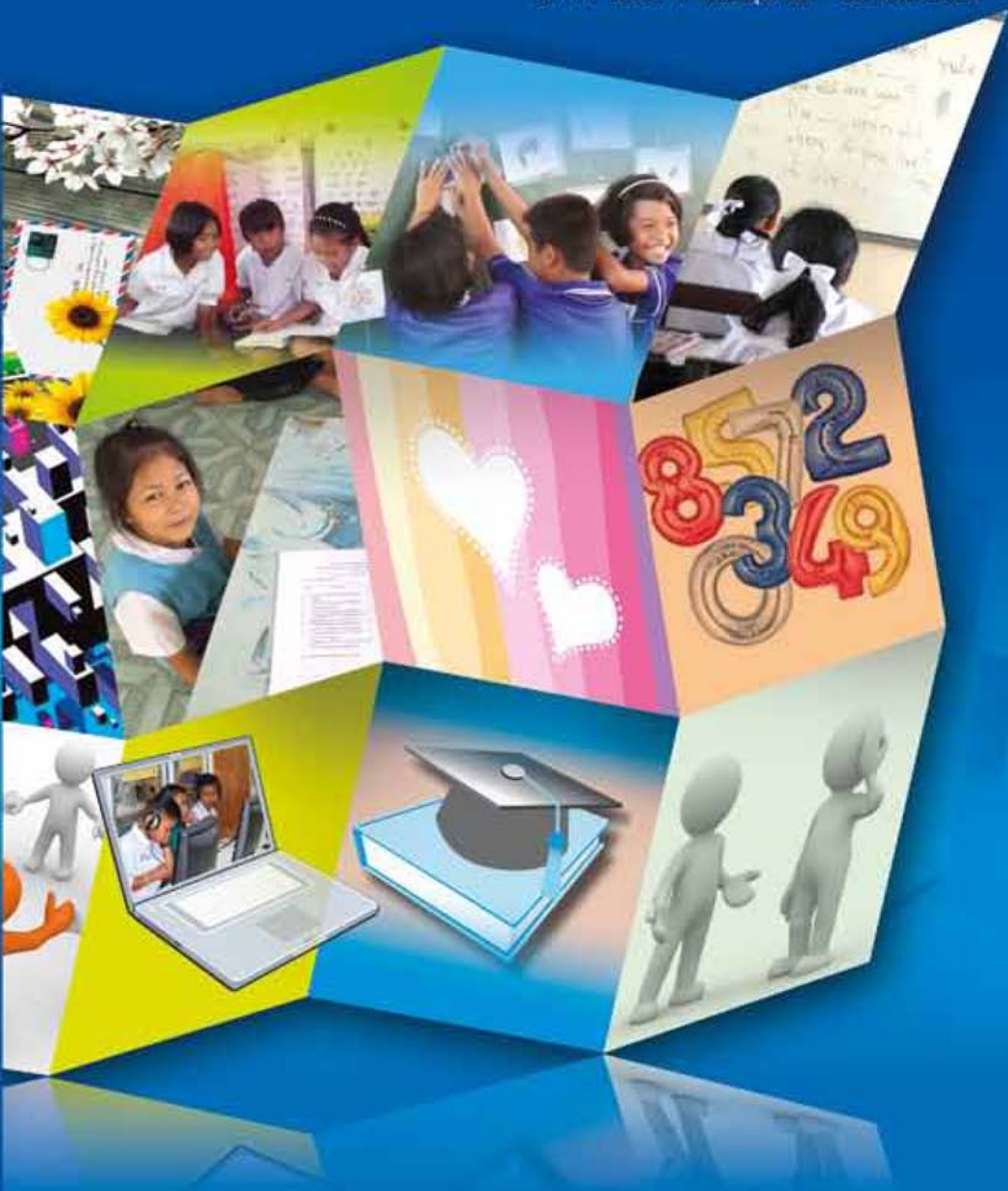

วารสารวิชาการ

ปีที่ 14 ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2554

บทบรรณาธิการ

วันที่ 5 ธันวาคม 2554 เป็นอีกวันหนึ่งที่ปวงชนชาวไทยปลื้มปิติที่ได้เห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรงตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงครองราชย์มากกว่า 65 พรรษา พวกเราจะคุ้นชินกับข่าวในพระราชสำนักที่นำเสนอพระราชภารกิจน้อยใหญ่ที่ทรงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ แม้ในช่วงเวลาที่พระองค์ท่านทรงพระประชวร ซึ่งแสดงถึงความห่วงใยต่อพสกนิกรตลอดมา รวมทั้งพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสที่ได้พระราชทานในโอกาสต่างๆ นั้นเป็นสิ่งที่ปวงชนชาวไทยควรสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านและน้อมนำสิ่งที่พระองค์ท่านพระราชทานให้ไปศึกษาและปฏิบัติ ในวโรกาสมหามงคลนี้เพื่อเป็นการน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ วารสารวิชาการฉบับนี้จึงขอแนะนำเสนอบทความ “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน : พระผู้ทรงเป็นต้นแบบแห่งครูทั้งแผ่นดิน” เพื่อสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อวงการศึกษ และขอฝากถึงครูผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็ก ควรได้ศึกษาและน้อมนำพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต เพื่อยังประโยชน์สุขให้กับตัวท่านและนักเรียนต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะที่ผู้อ่านได้ให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงมาตลอดปี 2554 นั้น กองบรรณาธิการขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความสนใจและจะนำทุกข้อเสนอแนะไปปรับปรุงวารสารวิชาการในปีต่อไปให้ตรงกับความต้องการของผู้อ่านยิ่งขึ้น และหากผู้สนใจต้องการส่งบทความดีๆ ที่จะเผยแพร่เป็นความรู้ให้กับผู้อ่านท่านอื่น หรือมีข้อคิดเห็น สามารถส่งมาได้ที่ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ อาคาร สพฐ. 3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน :

พระผู้ทรงเป็นต้นแบบแห่งครูทั้งแผ่นดิน

2

ความสำคัญและแนวทางพัฒนา

การเรียนการสอนภาษาไทย

18

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

เพื่อความเข้าใจด้วยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการ

ของเมอร์ดีอค (MIA)

32

บทบาทของครูและผู้เรียนในการประเมินผลการเรียนรู้

44

เมื่อข้าพเจ้าได้เรียนรู้จากนักเรียน :

วิธีการแก้ปัญหาใหม่และการดำเนินการของลำดับ

52

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบง่าย ๆ สไตล์ WebQuest

62

องค์ประกอบการบริหารและพฤติกรรมการบริหาร

ที่เกี่ยวข้องกับการจัดช่วงชั้นจำนวนปีในโรงเรียน

มัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

74

หันมานี้โมเดล (HANMANI MODEL)

นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนบ้านกลางสาด

90

พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน : พระผู้ทรงเป็นต้นแบบแห่งครูทั้งแผ่นดิน

โดย...ดร.ไพรัช มณีโชติ

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดินเป็นพระราชสมัญญานาม ที่คณะรัฐมนตรีถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการมีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อวงการศึกษาไทยอย่างหาที่สุดมิได้มาตลอดเวลาที่ครองสิริราชสมบัติมาจนถึงปัจจุบัน

ทรงเป็นพระมิ่งขวัญกำลังใจแก่วงการการศึกษาทั้งในด้านพระราชดำริโครงการต่างๆ ยังประโยชน์ให้กับพสกนิกรอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เช่น การจัดตั้งโรงเรียนในเขตพื้นที่ห่างไกล โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือแม้แต่การให้ทุนสนับสนุนโอกาสทางการศึกษา พระองค์เป็นต้นแบบให้ครูทั้งแผ่นดิน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งปวงควรได้ศึกษาแนวพระราชดำริทางด้านการศึกษา และจากพระราชกรณียกิจในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่การพัฒนาประเทศ

แนวพระราชดำริ

ด้านการจัดการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ปรัชญาในการจัดการศึกษา

ในการจัดการศึกษาของประเทศนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการศึกษาโดยสรุปว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ทั้งในด้านความรู้ ความคิด จิตใจ เพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข แล้วสามารถสร้างสรรค์สังคมสู่ความสงบได้ ดังในพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษาในหลายๆ โอกาส ได้แก่ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร วันจันทร์ ที่ 27 พฤศจิกายน 2515 , ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร วันอังคาร ที่ 13 พฤศจิกายน 2516 , ณ วิทยาลัยศึกษามหาสารคาม (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. 2539 : 121,134) ว่า

“...การให้การศึกษานั้น กล่าวโดยวัตถุประสงค์ที่แท้จริง คือการสร้างสรรค์ความรู้ ความคิด พร้อมทั้งคุณสมบัติและจิตใจที่สมบูรณ์ ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล เพื่อช่วยให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและราบรื่น ทั้งสามารถบำเพ็ญประโยชน์สุขเพื่อตนเพื่อส่วนรวมได้ตามควรแก่โอกาส...”
และ

“...การให้การศึกษา คือการแนะนำและส่งเสริมบุคคลให้มีความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ คิดอ่าน และการกระทำตามอัตภาพของแต่ละคน โดยจุดประสงค์ในที่สุด ให้บุคคลสามารถนำเอาความสามารถต่างๆ ที่มีในตัว ออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่อกุลตน แก่กุลผู้อื่นอย่างสอดคล้อง ไม่ขัดแย้งเบียดเบียนแก่งแย่งกัน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เป็นประเทศได้...”

จะเห็นได้ว่าพระองค์ท่านทรงเน้นที่จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบต่อเนื่องกัน โดยเริ่มจากตัวบุคคลให้มีความพร้อม มีความเห็นที่ถูกต้อง รู้ความเป็นจริง และเมื่อความเป็นปัจเจกชนมีความสมบูรณ์แล้วก็ให้หยิบยื่นสิ่งที่ดีงามในตนออกมาสู่สังคมส่วนรวม หากทุกอณูย่อยๆ ที่สมบูรณ์ของสังคมนี้นี้สามารถเชื่อมสานสิ่งดังกล่าวเข้าด้วยกัน ช่องว่างหรือรอยต่อก็จะไม่เปิดให้กับสิ่งชั่วร้ายเกิดขึ้นในสังคม ดังนั้นสังคมส่วนรวมอันหมายถึงประเทศชาติก็จะอุดมด้วยสันติ

แนวทางในการพัฒนาผู้เรียน

การที่จะให้ผู้รับการศึกษา มีความเจริญสมบูรณ์ดังกล่าวนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริว่าลำพังจะสอนให้มีความรู้ในด้านเดียวนั้นไม่พอสำหรับความเจริญในทุกด้านของมนุษย์ จะต้องให้การอบรมให้เป็นคนดี มีความรอบรู้ รู้จักเลือก รู้จักแยกแยะ มีเหตุผล สามารถชี้ได้ว่าสิ่งใดควรและสิ่งใดไม่ควร และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ไปในทางที่ถูกต้องเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง กล่าวคือ ต้องสอนให้มีความรู้เป็นเครื่องมือการทำงาน และมีคุณธรรมเป็นเครื่องมือกำกับการทำงานอีกชั้นหนึ่ง ดังในพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2516 ความตอนหนึ่งว่า

“...การที่จะอบรมสนับสนุนอนุชน ให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของการศึกษานั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าการฝึกฝน และปลูกฝังความรู้จักเหตุผล ความรู้จักผิดชอบชั่วดี เป็นสิ่งจำเป็นไม่น้อยกว่าการใช้วิชาการ เพราะการรู้จักพิจารณาให้เห็นเหตุเห็นผล ให้รู้จักจำแนกสิ่งผิดชอบชั่วดีได้โดยกระจ่างแจ้ง ย่อมทำให้มองบุคคล มองสิ่งต่างๆ ได้ลึกลงไป จนเห็นความจริงในบุคคลและในสิ่งนั้นๆ เมื่อได้มองเห็นความจริงแล้ว ก็จะสามารถใช้ความรู้และวิชาการ ปฏิบัติงานทุกอย่างได้ดีและถูกต้องยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์แก่ตนแก่ผู้อื่นได้มากขึ้น...”

และในพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ณ สวนอัมพร วันศุกร์ ที่ 22 มิถุนายน 2522 ความตอนหนึ่งว่า

“...คนเราจะแสวงหาแต่วิชาการฝ่ายเดียวไม่ได้ ผู้มีวิชาการ จำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติในตัวเอง นอกจากวิชาความรู้ด้วย จึงจะนำตน นำชาติให้รอดและเจริญได้ คุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้จักผิดชอบชั่วดี ความละเอียดซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในความคิดและการกระทำ ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ความไม่มั่งง่าย หยาบคาย กับอีกอย่างหนึ่ง ที่สำคัญเป็นพิเศษ คือ ความขยันหมั่นเพียร พยายามฝึกหัดประกอบ การงานทุกอย่างด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่ละเลย ไม่ทอดทิ้ง คุณสมบัติเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้การศึกษาสมบูรณ์ เป็นประโยชน์จริง...”

และที่สำคัญที่สุดคือเมื่อมีความรู้มีวิชาการมากพอแล้วจะสามารถใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาอย่างไรให้เกิดประโยชน์แก่ศาสตร์นั้น คือต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญ ดังในพระบรมราโชวาทในงานพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ถนนประสานมิตร วันพฤหัสบดี ที่ 15 ธันวาคม 2509 ความตอนหนึ่งว่า

“...การสอนให้นักเรียนมีความรู้ดี เป็นสิ่งสำคัญมาก แต่มีสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่านั้นอีก คือจะต้องฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักคิดพิจารณา นำวิชาความรู้นั้นไปใช้ในทางที่ถูกต้องเหมาะสมแก่งานได้ด้วย การศึกษาที่ให้ทั้งวิชาการและวิธีใช้วิชาโดยถูกต้องเช่นนี้ จึงจะเป็นการศึกษาที่ดี ที่ทำให้บุคคลและการงานของเขาเจริญก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง...”

ซึ่งในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อม มีความสมบูรณ์ได้นั้น ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการให้มีการจัดการเรียนรู้ ครบทุกด้านอย่างสมดุล ทั้งในด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านความรู้ และด้านความสามารถ ดังในพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทาน ปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา 2520 - 2521 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา วันจันทร์ ที่ 25 กันยายน 2521 ความตอนหนึ่งว่า

“...หน้าที่ของผู้จัดและผู้ให้การศึกษานั้น กล่าวอย่างสั้นที่สุด ก็คือการ “ให้คนได้เรียนดี” เพื่อที่จะสามารถทำการงานสร้างตัว และดำรงตัวให้เป็นหลักเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้. การให้เรียนดีนั้น จะทำอะไร. ข้อแรกจะต้องสอนให้มีวิชาการที่ดี ที่ถูกต้องแน่นแฟ้น ให้มีความสามารถและมีหลักการในการปฏิบัติ. ข้อสอง ต้องฝึกหัดอบรม ในจิตใจและความประพฤติปฏิบัติ ให้รู้เหตุรู้ผลและความผิดชอบชั่วดี เพื่อมิให้นำความรู้ไปใช้ในทางเบียดเบียนกันและกัน. ข้อที่สาม ต้อง ให้มีกำลังและสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายทางใจ. ผู้ที่ได้รับการศึกษา ครบถ้วนเหมาะสมกันทุกด้านดังนี้ เชื่อได้ว่าจะเป็นผู้เข้มแข็งสามารถ เต็มที่ในการปฏิบัติ ทั้งทางกายและทางความคิดจิตใจ. จะกระทำหน้าที่ การงานใดก็จะมุ่งหวังผลหวังประโยชน์ที่แท้จริงของหน้าที่การงานนั้น เป็นใหญ่ ไม่หลงทาง ทั้งจะสามารถปฏิบัติบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้บรรลุผลอันสมบูรณ์ได้ด้วย...”

จึงสรุปได้ว่าต้องสอนให้ครบถ้วนให้เป็นคนเก่งและ
อบรมให้เป็นคนดีของสังคม

คุณลักษณะของครู

ผู้ที่ทำให้กระบวนการพัฒนาดังกล่าวประสบความสำเร็จได้คือครู ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การจัดการศึกษาเจริญรุดหน้าไปสู่เป้าหมาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นแบบอย่างที่คุณครูทั้งแผ่นดินต้องศึกษาและนำไปประพจน์ปฏิบัติที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือทรงเป็นแบบอย่างทางด้านการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง เรียนจากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริงดังความตอนหนึ่งในบทความเรื่อง “โรงเรียนของในหลวง ครูแห่งแผ่นดิน” ในวารสารทิศใต้ วารสารเพื่อเยาวชน ของมูลนิธิเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2553 ที่เขียนโดย บัวบูชา ได้บอกเล่าเรื่องราวของพระองค์ท่านที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานความรู้แก่นักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงสอนในรายการศึกษาทัศน์เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2544 ณ โรงเรียนเทศบาลบ้านเขาเต่า ต.หนองแก อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปยังฐาน
ขุดดินเพื่อทรงรับการกราบบังคมทูลรายงานจากเจ้าหน้าที่กรมพัฒนา
ที่ดินว่าดินชั้นนี้เป็นชั้นอะไรบ้าง มีความหนาแน่นและความลึกเท่าไร พระองค์
มีพระราชดำรัสถามผู้ที่ขุดดินถวาย และทรงเรียกแผนที่จากเจ้าหน้าที่
เพื่อทรงตรวจสอบความถูกต้อง พระองค์ทรงกางแผนที่ให้ดู ทรงชี้ให้ดูว่า
ขุดไปที่ตรงนี้ก็เมตร จะเจอดินชั้นอะไร แสดงถึงพระปรีชาในวิชาฟิสิกส์
พระองค์ทรงอธิบายกับนักเรียนว่าดินชั้นนี้ขุดไปเป็นดินเลน ดินทราย
การปลูกพืชจะไม่ดี จะต้องแก้ไขโดยใช้ปูนขาว เพื่อปรับความเค็มของดิน
หลังจากนั้นเสด็จ มาที่อ่างเก็บน้ำเขาเต่า อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์
และเสด็จ ไปที่ประตูระบายน้ำเพื่อทรงสอนเรื่องน้ำ มีการตั้งตู้น้ำ 3 ตู้
แยกเป็นตู้น้ำเค็ม ตู้น้ำกร่อย และตู้น้ำจืด ทรงอธิบายเรื่องการทดสอบ
ความเค็มของน้ำและคุณภาพน้ำด้วย

ต่อมาในวันที่ 30 ตุลาคม 2544 นักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล ชุดเดิมมีโอกาสเข้ารับพระราชทานความรู้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นครั้งที่ 2 ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินมาทรงสอนในรายการพระราชทาน ศึกษาทัศน์ เรื่อง ฝนหลวง และพระราชทานตำราฝนหลวงผ่านเจ้าหน้าที่ นำไปให้นักเรียนได้ใช้ศึกษาก่อนจะไปเฝ้าฯรับเสด็จที่ศูนย์ปฏิบัติการ ฝนหลวง ต.บ่อฝ้าย อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ สิ่งที่นักเรียนทุกคน ประทับใจมาก คือ หลังจากทรงอธิบายในท้องเกี่ยวกับเรื่องการใช้สารเคมี และกระบวนการทำฝนหลวงแล้ว มีพระราชดำรัสว่า “เดี๋ยวเราไปดู ของจริงกัน” วันนั้นพระองค์มีพระราชดำรัสสั่งให้ปฏิบัติการทำฝนหลวง ในพื้นที่ ทรงอธิบายถึงการปล่อยสารเคมีครั้งแรกและการก่อตัวของเมฆ

สุนทรทิพย์ สุกสี หรือแพร ศิษย์เก่าโรงเรียนวังไกลกังวล เคยเป็นหนึ่งในคณะลูกศิษย์โดยตรงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่าว่า พระองค์ท่านทรงสอนวิชาที่จะต้องลงมือปฏิบัติงานจริง เช่น ถ้าทำนาก็ต้องลงมือทำอย่างจริงจัง อีกพระราชกรณียกิจหนึ่งที่เป็นแบบอย่างของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ พระองค์มีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์การศึกษาเพื่อพัฒนาทั้ง 6 ศูนย์ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ครบทุกด้าน เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต นอกจากนี้ยังมีโครงการตามแนวพระราชดำริ โครงการส่วนพระองค์ทั้งหลายทั้งมวลนี้พระองค์ท่านใช้วิธีศึกษาข้อมูลจากพื้นที่จริงแต่ละพื้นที่แต่ละแห่งอย่างละเอียดว่าพื้นที่ใดควรใช้วิธีการใด เพื่อจะได้แก้ไขให้ตรงกับปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง แล้วจะทำให้ดูหรือสาธิตให้ดู ให้ประชาชนนำไปเป็นตัวอย่างเพื่อการดำรงชีพต่อไป

แนวพระราชดำริที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูนั้น พระองค์ท่านได้มีพระบรมราโชวาท พระราชดำรัสอยู่ในหลายๆ โอกาส เช่น ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิต แก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าในโอกาสสำคัญๆ สรุปได้ว่า ภารกิจหลักของครู คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการและที่สำคัญยิ่งกว่า คือ การอบรมกล่อมเกลาคความประพฤติปฏิบัติของนักเรียน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างลึกซึ้ง จึงจะพัฒนานักเรียนของตนให้เป็นบุคคลที่พึงประสงค์ได้ และที่จะขาดเสียมิได้เลย คือ ครูต้องประพฤติให้เป็นแบบอย่างที่ดีเพราะมิฉะนั้นจะไปสอนผู้อื่นได้อย่างไร ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ณ สวนอัมพร วันพฤหัสบดี ที่ 21 มิถุนายน 2522 ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของครูความตอนหนึ่งว่า

“...งานของครู นอกจากสอนให้รู้วิชาการแล้ว ยังต้องฝึกฝนอบรม ความประพฤติปฏิบัติให้แก่ศิษย์ด้วย งานประการหลังนี้ รู้สึกกันในเวลานี้ว่า ทำได้ลำบากยากยิ่ง เลยเป็นเหตุให้หลายคนพากันละวางความสนใจไปเสียเฉยๆ ผู้ที่รู้รอบอันแนบคาย จะไม่มองข้ามการอบรมความประพฤติของเด็กเป็นอันขาด และย่อมจะพยายามทำงานด้านนี้ มิให้ย่อหย่อนไปกว่าการสอนวิชา เพราะเขา สามารถทำได้ คือผู้ฉลาดย่อมรู้ธรรมชาติของเด็กว่าเด็กวัยใด ลักษณะใด ชอบการฝึกหัดอบรมแบบใด เขาย่อมสังเกตทราบว่ เด็กวัยหนึ่งต้องหัด ต้องประดับประดาให้ทำ จึงจะได้ผล อีกวัยหนึ่งต้องเคี่ยวเข็ญ ต้องบังคับ ต้องกดขี่ให้ทำ จึงจะได้ผล อีกวัยหนึ่งต้องแสดงเหตุผลผิชอบชั่วดีให้เห็นก่อน เพื่อชักนำให้ทำ จึงจะได้ผล แต่ไม่ว่าจะสอนเด็กวัยใด ลักษณะใด ผู้สอนจะต้องลงมือ ประพฤติเป็นตัวอย่างด้วยตนเอง ให้ได้เห็นได้ดูอยู่ตลอดเวลา โดยไม่ละเลย ความประพฤติปฏิบัติที่ต้องการจะให้เกิดมีในตัวเด็ก เป็นอันขาด...”

นอกจากนี้แล้ว ครูยังต้องฝึกให้นักเรียนได้รู้จักคิดต่อยอดองค์ความรู้ ที่ตนได้รับการถ่ายทอดมาจากครู เพื่อที่จะให้นักเรียนได้มีทักษะแสวงหาความรู้ รู้จักที่จะพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาความคิดในระดับสูงของ นักเรียนด้วย ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จ การศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา 2517-2518 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน วันพุธ ที่ 30 มิถุนายน 2519 ความตอนหนึ่งว่า

“...การเรียนวิทยาการก็เช่นกัน บุคคลจำจะต้องค่อยๆ เรียนรู้ให้เพิ่มพูนขึ้นมาตามลำดับ ให้ความรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นนั้นเกิดเป็นรากฐานรองรับความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งกว้างขวางขึ้นต่อไป วิธีแสวงหาและเพิ่มเติมความรู้ไม่มีวิธีใดที่จะสะดวกรวดเร็วไปกว่าเรียนจากผู้ที่เขารู้มาก่อน เขาได้คิดพิจารณามาก่อน เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีครู และครูจึงต้องสอน อนุชนผู้เป็นศิษย์จึงจะเรียนและสะสมเพิ่มพูนความรู้ต่างๆ ไปได้ เมื่อไรศิษย์มีความรู้เป็นรากฐานพอเพียงแล้วก็จะสามารถนำมาขอคิดพิจารณาต่อไป ให้เป็นความรู้ของตนที่ค้นคิดขึ้นด้วยตนเองได้ ความคิดริเริ่มจะเกิดขึ้นเองโดยไม่อาศัยรากฐานความรู้เดิมไม่ได้เป็นอันขาด...”

ในการที่จะทำหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการและอบรมนักเรียนให้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพได้นั้น พระองค์มีแนวพระราชดำริว่า ครูจะต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ก้าวทันต่อความรู้นานาทางวิชาการอยู่ตลอดเวลา และต้องเป็นผู้ที่ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม มีความรัก เมตตาต่อผู้อื่น ต้องเป็นผู้ที่สร้างศรัทธาให้เกิดจนเป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครอง ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาวันพฤหัสบดีที่ 13 ธันวาคม 2505 ความตอนหนึ่งว่า

“...ครู จะต้องตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรม และพยายามถ่ายทอดวิชาความรู้แก่เด็กให้ดีที่สุดที่จะทำได้ นอกจากนี้ จงวางตนให้สมกับที่เป็นครูให้นักเรียนมีความเคารพนับถือ และเป็นທີ່เลื่อมใสไว้วางใจของผู้ปกครองนักเรียนด้วย...”

ที่สำคัญพระองค์ทรงมีพระราชดำรัสให้เห็นถึงคุณค่าของครู ซึ่งครูทั้งแผ่นดินต้องระลึกและน้อมนำไปปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา ดังพระราชดำรัสพระราชทานแก่ครูอาวุโสในโอกาสเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติและเงินช่วยเหลือของมูลนิธิช่วยครูอาวุโส ในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันเสาร์ ที่ 21 ตุลาคม 2521 ความตอนหนึ่งว่า

“...ถ้าครูไม่ห่วงประโยชน์ที่ควรจะห่วงหันไปห่วงอำนาจ ห่วงตำแหน่ง ห่วงสิทธิ และห่วงรายได้กันมากเข้าๆแล้ว จะเอาจิตใจที่ไหน มาห่วงความรู้ ความดี ความเจริญของเด็ก ความห่วงในสิ่งเหล่านั้น ก็จะไม่ค่อยๆ บั่นทอนทำลายความเป็นครูไปจนหมดสิ้น จะไม่มีอะไรดี เหลือไว้พอที่ตัวเองจะภาคภูมิใจหรือผูกใจใครไว้ได้ ความเป็นครูก็จะไม่มีค่าเหลืออยู่ให้เป็นที่เคารพบูชาอีกต่อไป...”

และพระราชดำรัสในโอกาสที่ประธานกรรมการประสานงาน ส่วนภูมิภาค ภาค 2 สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยนำคณะผู้แทน ครูจีน ใฝ่ฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินเพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราช- อัยาศัย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันพุธ ที่ 8 กรกฎาคม 2524 ความตอนหนึ่งว่า

“...คำว่าครูนั้นเป็นคำที่สูงยิ่ง เพราะถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพ บูชาได้ ฉะนั้นได้ชื่อหรือเรียกตัวว่าเป็นครู ก็จะต้องบำเพ็ญตนให้ดี บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ บำเพ็ญตนให้เป็นที่นับถือได้ เพราะว่าผู้ใด เป็นครูแล้วไม่บำเพ็ญตนให้เป็นที่นับถือได้ ก็เท่ากับบกพร่อง...”

โดยสรุปแล้วคุณลักษณะเด่นของครู คือ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี สอนดี และเป็นแบบอย่างที่ดี ดังที่กล่าวว่า ครูเป็นผู้มีปัญญาดุจดังนักปราชญ์และประพจน์ปฏิบัติดุจดังผู้ทรงศีล

นับได้ว่าเป็นความโชคดีของครูไทยทั้งแผ่นดินที่มีต้นแบบที่มีความยิ่งใหญ่ มีคุณูปการกว่าตำราเรียนเล่มใดในโลก ที่ให้เรียนรู้ได้อย่างไม่รู้จักจบ เรียนรู้ได้ทุกแขนงวิชา ทุกทฤษฎี ที่คนทั่วโลกให้การยอมรับ ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดคือครู ควรได้น้อมนำไปศึกษาและปฏิบัติตาม

“พระผู้ทรงเป็นต้นแบบแห่งครูทั้งแผ่นดิน”

เอกสารอ้างอิง

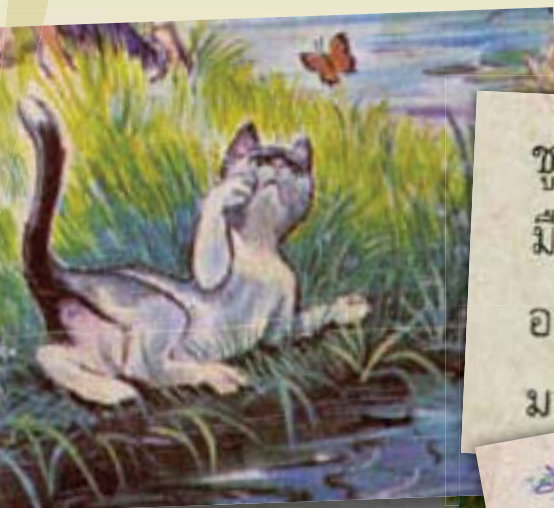
- กรมวิชาการ. (2540). ประทีปแห่งการศึกษา : พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บัวบูชา. (2553). โรงเรียนของในหลวง ครูแห่งแผ่นดิน. วารสารทิศไท ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - กันยายน 2553) หน้า 10-13. มูลนิธิเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์ (1987).
- มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2539). ประมวลพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2537. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). 8 ทศวรรษฉัตรแก้วของแผ่นดิน : เถลิงพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคล เถลิงพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธ.ค. 2550. กรุงเทพฯ : ชมรมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.

ความสำคัญและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน

ภาษาไทย

โดย...บุษบา ประภาสพงศ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

ชูใจ กำ มื่อ ชูใจ กำ อะไร
มื่อ มานี้ ขอ ดู มื่อ ชูใจ
อะไร ใน มื่อ ชูใจ ชูใจ แะ
มานี้ แะ

โต มี หู
หู โต มี

โต เอา ขา หู หู
หู ไป หู มา

อา มี นา นา มี งู
กา ดู ปู งู ดู ปู

ประเทศของเรา ซึ่งประกอบด้วยประชากร 64 ล้านคน มีภาษาไทย ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นภาษาประจำชาติ ยังมีประชากรอีกมาก ที่มีแต่ภาษาพูดซึ่งใช้สื่อสารกันในสังคม ภาษาพูดและภาษาเขียน มีความสำคัญ คล้ายคลึง และแตกต่างกันบ้าง สิ่งที่คล้ายคลึงกันนั้นคือ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเรียนรู้ ภาษาพูดมีมาก่อนภาษาเขียน และ อาจเปลี่ยนแปลงสูญหายได้เมื่อผู้พูดตายไป ส่วนภาษาเขียนและสภาระที่เขียน จะยังดำรงอยู่ตราบเท่าที่มีมนุษย์ ภาษาเป็นภูมิปัญญาที่สืบสานต่อเนื่องกัน มานาน ภาษาพูดของคนในประเทศไทยได้กำเนิดและมีมานานแล้วในดินแดน แถบนี้ ก่อนจะถูกให้ขีดเส้นแบ่งประเทศกันเมื่อกว่าร้อยปีก่อน

ภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยสาระเรื่องราวที่ก่อรูปกันเป็นองค์ความรู้ทางภาษาและบทบาทหน้าที่ของภาษา ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารเรียนรู้ ภาษาไทยในฐานะที่เป็นองค์ความรู้ นั้น มีผู้กล่าวว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่ยาก ซับซ้อนภาษาหนึ่งของโลก ความยุ่งยากและไม่ชัดเจนนั้น อยู่ในองค์ประกอบของตัวภาษา ความหมาย ความเป็นมา และบทบาทหน้าที่ของภาษาในสังคม ซึ่งนอกจากจะมีความหมายตรงตามตัวอักษร ยังเกี่ยวพันไปถึงกาลเทศะ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ภาษาในสังคม ความหมายที่ไม่ตรงตามตัวอักษร และบริบทของภาษาไทย จึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ศึกษากันในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย ที่จัดการศึกษาด้านมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ จึงมักชอยเรื่องต่างๆ ของภาษาไทย ให้เรียนกันในระดับปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก และไม่น่าแปลกใจที่ภาษาไทยมักมีประเด็นต่างๆ ให้ถกเถียงกันได้ไม่รู้จบ ทั้งในกลุ่มผู้สอนภาษาไทย และนักวิชาการด้านภาษาที่อยู่กับภาษาไทย มาตลอดชีวิต

บางคนอาจเข้าใจว่าประเทศไทยมีเพียงภาษาไทย เท่านั้นที่เป็นสมบัติทางภูมิปัญญาของชาติ อันที่จริง ประเทศไทยและประชากรไทยยังเป็นเจ้าของภาษาอื่นๆ อีกมากมาย องค์การการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศ ได้ศึกษาภาษาในประเทศไทย มหาวิทยาลัยมหิดลได้สำรวจภาษาที่ประชากรไทยใช้กันอยู่ในปัจจุบัน และสรุปว่าประชากรของประเทศไทยมีภาษาพูด 74 ภาษา หมายถึงทั้งภาษาใหญ่ซึ่งมีผู้ใช้มาก และภาษาเล็กๆ ซึ่งมีผู้ใช้ภาษาเหลืออยู่เป็นจำนวนหลักร้อยจำนวนและชื่อเรียกภาษา อาจมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ก็เล็กน้อย และควรศึกษาลงลึกในรายละเอียดต่อไป

ภาษาท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย

ประชากรไทย 64 ล้านคนพูดภาษาที่บ้านแตกต่างกันเป็นปกติในแต่ละชุมชนภูมิภาค ประชากรกลุ่มที่พูดภาษาตระกูลไทย-กะไดมีจำนวนมากที่สุดคือ 55 ล้านคน เช่น ประชากรที่พูดภาษาไทย (มาตรฐาน/หรือภาษาไทยกรุงเทพ) ที่พูดภาษาไทยภาคเหนือ (หรือภาษาไทยล้านนา) ที่พูดภาษาบักซ์ใต้ ภาษาไทยอีสาน และภาษาไทยในท้องถิ่นย่อยๆ จังหวัดและอำเภอต่างๆ ในภาคกลาง ภาษาไทยมีลีลา ระดับ คำศัพท์ และเสียงพูดแตกต่างกันบ้าง ภาษาไทยกรุงเทพเป็นภาษาเมืองหลวง ถูกยกย่องให้เป็นภาษากลางของทุกคนในประเทศไทย

ประเทศของเรา ยังมีประชากรอีกมากที่พูดภาษาตระกูลอื่นๆ ลักษณะและโครงสร้างของภาษาแต่ละตระกูลนั้นแตกต่างกันและยังแตกต่างอย่างมากกับภาษาไทยมาตรฐาน ประชากรเหล่านี้มักอยู่ในเขตเมืองหรือชนบท จำนวนหนึ่งอาจเป็นประชากรทั้งสองประเทศ ด้วยมักเดินทางไปมาระหว่างแนวเขตแดนซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกันไม่มีรั้ว ประชากรเหล่านี้มักมีความสัมพันธ์ทางเชื้อสาย หรือไปมาหาสู่กันมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง ในประเทศไทยเรามักพบชุมชนผู้ใช้ภาษาต่างตระกูลจากภาษาไทยในพื้นที่ห่างไกลและแนวชายแดน ได้แก่ ประชากรที่พูดภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก เช่น เขมร มอญ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 1 ล้านคน ประชากรที่พูดภาษาตระกูลออสโตรเนเซียน เช่น มลายูถิ่นไทย มีประมาณ 2 ล้านคน ที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า เช่น กะเหรี่ยง ลาหู่ มี 5 แสนคน ที่พูดภาษาตระกูลม้ง-เมี่ยน เช่น คนม้ง เย้า มี 1 แสนคน ประชากรหลากหลายภาษาเหล่านี้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ราบบาง บนภูสูงบ้าง และเกาะแก่ง เด็กเยาวชนลูกหลานประชากรเหล่านี้เกิดและเติบโตในประเทศไทย และเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในขอบข่ายนโยบายที่รัฐบาลกล่าวว่า “ต้องดูแลและจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันอย่างมีคุณภาพ”

ภาษาไทยมาตรฐาน (หรือภาษาชาติ/ภาษาราชการ/ภาษาไทย
กรุงเทพ/ภาษาที่จัดการสอนในโรงเรียน) มีความแตกต่างจากภาษาไทย
ในแต่ละภูมิภาคท้องถิ่น ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยแต่ละถิ่น ยังมี
น้อยกว่าความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาตระกูลอื่นๆ ซึ่งจะ
ปรากฏความแตกต่างทั้งด้านเสียง คำ ความหมาย และลำดับคำในประโยค
เช่นที่ปรากฏในการเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษากะเหรี่ยง ม้ง มอญ
เขมร และมลายู เป็นต้น

เราควรตั้งใจที่ประเทศไทยร่ำรวยด้วยภาษาและภูมิปัญญาวัฒนธรรม
อันหลากหลายของประชากรไทยที่อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ เราต่างมีอิสระ
ทางภาษา รักษาวัฒนธรรม และยอมรับให้เกียรติในความต่างกัน
เราควรภูมิใจที่มีภาษาไทยเป็นภาษาของทุกคนในชาติ ภาษาไทยและ
ทุกภาษาของประชากรไทยคือภูมิปัญญาที่เราต้องรักษา และสืบทอดเป็น
สมบัติของประเทศชาติ ประชากรไทย และสมาชิกอาเซียนต่อไป

การเรียนรู้ภาษา ฤๅเป็นยาหม้อใหญ่

สำหรับเด็กไทยบางคน ความรู้สึกในการเรียนภาษาไทยอาจเป็นยาหม้อใหญ่ หากเป็นการเรียนซ้ำซากในเรื่องที่รู้ดีอยู่แล้ว ครูอาจสอนอย่างเดิมๆ ด้วยความเคยชินทำให้ใส่ใจการสอนน้อยไป และกิจกรรมที่ใช้ในห้องก็ไม่เร้าความสนใจใคร่รู้ของเด็กๆ ปัญหาหม้อใหญ่ (ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ยังเรียน

ยังไม่รู้ ยิ่งสอบก็ยิ่งตก) อาจเป็นเพียงปัญหาเล็กๆ ของเด็กในเมือง เมื่อเทียบกับความหนักหนาที่เกิดขึ้นกับเด็กไทยในชนบท ซึ่งพูดภาษาท้องถิ่นอื่นๆ ในชีวิตประจำวันมาก่อนจะเรียนรู้ภาษาไทยใน

โรงเรียน เด็กเหล่านั้นคุ้นเคยกับภาษา วิถีชีวิตที่บ้านซึ่งมีความแตกต่างจากภาษาและเรื่องราวในหนังสือเรียน ซึ่งผู้แต่งจัดทำไว้กลางๆ สำหรับเด็กที่ปรกติพูดภาษาไทยอยู่แล้ว ถ้อยคำภาษาและเรื่องราวในหนังสือเรียนทั่วไป จึงอาจห่างไกลและยากเกินกว่าเด็กชั้นเรียนต้นๆ ซึ่งเพิ่งสัมผัสชีวิตในห้องเรียนจะสามารถเข้าใจได้โดยใช้ภาษาที่เด็กเพิ่งหัดฟังหัดอ่านอีกภาษาหนึ่ง การบังคับให้เรียนด้วยความหวังดี และให้เด็กเล็กต้องเรียนรู้ภาษาอย่างผิดธรรมชาติ การเรียนรู้ อาจเป็นการปฐมเหตุแห่งความล้มเหลวแก่เด็กส่วนใหญ่ที่ไม่อดทนเพียงพอ อาจนำมาซึ่งความรู้สึกอึดอัดขัดแย้งในการเรียนและอาจเป็นต้นเหตุอีกอย่างหนึ่งของการสร้างทัศนคติที่ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนภาษาไทย

สำหรับเด็กที่คุ้นกับภาษาเล็กภาษาน้อยมาก่อน เมื่อมาเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาลำดับที่ 2 นับจากการเรียนรู้ภาษาแรกจากพ่อแม่ และครอบครัวชุมชนนั้นเป็นความยากลำบากอย่างยิ่ง ครูที่รู้จักเด็กเข้าใจธรรมชาติของการเรียนภาษาและมีจิตวิทยาในการสอน จะรู้ได้ว่าสำหรับเด็กชนเผ่าซึ่งใช้ภาษาอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน และเพิ่งเข้าสู่ระบบการเรียนในโรงเรียนนั้น การสอนภาษาไทยแบบปรกติอย่างที่สอนเด็กทั่วไปในเมืองนั้น อาจจะมีนักเรียนเก่งๆ เพียงไม่กี่คนที่ตามทันและเข้าใจสิ่งที่ครูสอน แต่สำหรับเด็กส่วนใหญ่ นั้นอาจท้อแท้ล้มเหลวเสียก่อนที่ไปถึงปลายทางของการเรียนรู้โดยผ่านเส้นทางภาษาใหม่ที่ไม่คุ้นเคย

ดังนั้นครูที่ดีจึงต้องสังเกตนักเรียนที่จะสอนว่าเขามีพื้นฐานทางภาษา ภูมิสังคมอย่างไร พูดภาษาอะไรที่บ้านและกับเพื่อนๆ และครูจะใช้กระบวนการสอนอย่างไรให้เป็นไปตามธรรมชาติของการพัฒนาภาษา โดยไม่บีบบังคับให้เด็กต้องพูดหรืออ่านเขียนเมื่อเขายังไม่พร้อม การเรียนรู้ในวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับฐานการพัฒนาของเด็กจะช่วยเพิ่มทักษะการเรียน การคิด และปัญญาความพร้อมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองต่อไป ทั้งการเรียนภาษาไทยเพื่อใช้สื่อสารสัมพันธ์ และการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สำหรับเด็กภาษาท้องถิ่นอื่นๆ นั้น การที่มีครูซึ่งให้ความรู้สืบทอดรุ่น
ปลดต่อกัน ครูซึ่งมีวิธีสอนสอดคล้องกับฐานเด็ก มีสื่อการเรียนรู้ดี และมีภาษา
ในการสื่อสารเรียนรู้ที่ฟังได้รู้เรื่อง นับเป็นองค์ประกอบสำคัญ นำมาซึ่ง
ความสำเร็จในการเรียนรู้ การที่เด็กชนบทไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอน เรียนอ่อน
และผลสัมฤทธิ์ต่ำ อาจมิได้เกิดจากเด็กเหล่านี้มีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กอื่นๆ
ในเมือง หากมีปัจจัยจากหลายๆ สิ่งประกอบกัน ความแตกต่างทางภาษา
ของครูและนักเรียน หนังสืออ่าน แบบฝึก วิธีการสอน และภาษาในการสอน
ที่เด็กไม่เข้าใจ เรียนไม่รู้เรื่อง ล้วนเป็นเหตุแห่งความล้มเหลวในการจัดการ
เรียนรู้ การที่เห็นเด็กชนเผ่าพูดภาษาไทยได้นั้น ครูอาจต้องวัดระดับของ
ภาษานั้น เป็นเพียงการรับรู้เข้าใจเพียงผิวเผิน ยังจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ
ทางภาษาให้เพียงพอแก่การเรียนตามหลักสูตรที่ต้องมีชุดคำศัพท์และ
ความเข้าใจภาษาที่สั่งสมกันมาหลายปี

กระบวนการสอนสำหรับ เด็กที่ถนัดคุ้นเคยกับ ภาษาท้องถิ่นมาก่อน

ในปี พ.ศ. 2549 – 2550 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. ได้สำรวจและเก็บข้อมูลการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของนักเรียนในโรงเรียน เขตพื้นที่แนวชายแดน จำนวน 45 เขตพื้นที่การศึกษา แบบสอบถามที่ส่งกลับมานั้น พบว่า มีโรงเรียนเกือบ 500 โรงเรียนซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษาท้องถิ่นประจำวันแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาที่รวบรวมได้มีมากกว่า 30 ชื่อภาษา ในตระกูลไท-กะได และทุกตระกูลภาษาที่กล่าวมาข้างต้น* บางโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่เด็กใช้ภาษาเดียวกันและบางโรงเรียนก็เป็นเด็กจากหลากหลายชาติพันธุ์ จึงมีหลากหลายภาษาในโรงเรียนเดียวกัน ขณะที่ครูส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยในการสอน และบางคนรู้ภาษาท้องถิ่นอื่นๆ ที่ไม่ตรงกับภาษาที่เด็กใช้กัน

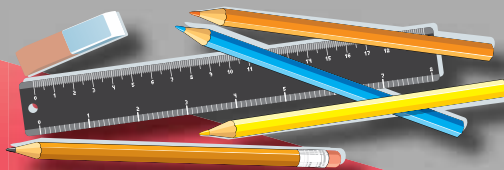
*ได้แก่ ภาษาไทยล้านนา (คำเมือง) ไทยอีสาน (ลาวอีสาน) ไทยใต้ ไทลื้อ ไทเลย ไทดำ (โซ่ง/ทะวืง) ลาวครั่ง โคราช ไต ละว้า กะเหรี่ยง (โปรว, ปกากะญอ) มอญ เขมร ม้ง เย้า มูเซอ อาข่า ขมุ กูย (กวย/ส่วย) เมี่ยน กะเหรี่ยง ปะห่อง ทวาย ลาหู่ ปะโอ คะฉิ่น บีซู คะฉิ่น บรู ของ ปะห่อง อาข่า พม่า ทวาย กะซอง ก่อง จินฮ่อ (ยูนนาน) อุรักละไว และมลายูถิ่นไท

เรารัก
ภาษาไทย

ปัจจุบันข้อมูลที่ส่งกลับมานั้น มีรายชื่อและจำนวนโรงเรียนที่เด็กพูดภาษาท้องถิ่นเพิ่มเป็น 722 โรง จำนวนนี้ มีครูใน 230 โรงเรียนที่ใช้ภาษาได้สองภาษา คือภาษาไทยและภาษาท้องถิ่นภาษาเดียวกับที่เด็กใช้ ปัญหาของโรงเรียนเหล่านี้ คือ ครูไม่เพียงพอ และโยกย้ายบ่อย ทำให้การสอนไม่ต่อเนื่องและขาดความชำนาญในการสอน

เนื่องจากภาษาท้องถิ่น(โดยเฉพาะภาษาชนเผ่าต่างๆของไทย) มีโครงสร้างภาษาแตกต่างจากภาษาไทยทั้งในระดับคำเสียงและประโยค และภาษาท้องถิ่นเป็นภาษาของประเทศชาติ เกี่ยวเนื่องกับอัตลักษณ์และภูมิปัญญา เป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ของการจัดสาระการเรียนรู้ เนื่องจากท้องถิ่น กระบวนการสอนเฉพาะสำหรับเด็กเหล่านี้ ในชั้นเรียนต้นๆ จึงควรมีลักษณะพิเศษกว่าการสอนเด็กไทยทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนแนวชายแดนและพื้นที่พิเศษ โดยแนวทางนำภาษาท้องถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยการทดลองจัดการศึกษาแบบทวิภาษา และวิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสำหรับเด็กท้องถิ่นที่ไม่ได้พูดภาษาไทยมาก่อน

การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูป) มีประเด็นสำคัญที่นำมาพิจารณาปฏิบัติ ได้แก่

1) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สองภาษาเป็นสื่อในการเรียนการสอน เริ่มต้นจากใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษาเดียวกับเด็ก) จัดการเรียนการสอนในชั้นอนุบาล 1 ก่อน แล้วค่อยๆ เข้าสู่การเรียนในภาษาไทย เริ่มจากทักษะฟัง-พูด ก่อนทักษะอ่าน-เขียน

2) จัดการเรียนรู้อสองภาษาดั้งแต่ชั้นอนุบาล 2 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวิธีการสอนสนับสนุนเกื้อกูลกัน อัตราส่วนการใช้ภาษาท้องถิ่นกับภาษาไทยจะผกผันไปตามฐานการเรียนรู้ภาษาและชั้นเรียนที่สูงขึ้น จนทักษะทางภาษาใกล้เคียงกับเด็กใช้ภาษาไทยทั่วไป

3) คัดเลือกภูมิปัญญาและวัฒนธรรมชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยอิงกับมาตรฐานของหลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรการศึกษาของชาติ โดยจัดกิจกรรมและทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับเด็กแต่ละชั้นเรียน

4) ให้เกิดการร่วมทำงานโดยอาศัยเครือข่ายและการมีส่วนร่วมขององค์กรและบุคลากรในท้องถิ่น โรงเรียนและผู้รู้ด้านภาษาและการจัดการศึกษาจากภายนอกชุมชน

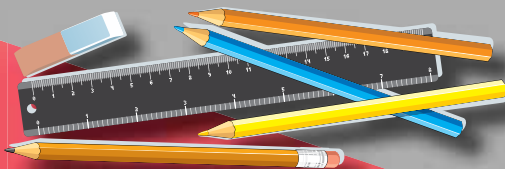
5) จัดการศึกษาให้เด็กสามารถใช้ได้อย่างน้อย 3 ภาษาเป็นอย่างดี คือเริ่มจากภาษาท้องถิ่น ต่อมาเป็นภาษาไทย และเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ดำเนินการตามแผนและหลักสูตรอย่างมีระบบ อันเกิดจากการวิเคราะห์สังเคราะห์ร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่าย เด็กจะมีความสามารถในการใช้ภาษาท้องถิ่น ภาษาชาติ และภาษาต่างประเทศ ทั้งด้านความหมายและความถูกต้องทางภาษา

6) มีการพัฒนาสื่อและใช้สื่อการเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นเองหรือ สอดคล้องกับฐานทางภาษาและท้องถิ่น ทั้งสื่อการเรียนภาษาท้องถิ่น ภาษาไทย สื่อเชื่อมโยงภาษา ตามระดับความยากง่าย น่าอ่าน น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดนิสัยรักการอ่าน

7) มีการฝึกอบรมวิธีสร้างสื่อการสอน โดยใช้สื่อที่ผลิต การร่วม พัฒนาการสอน ทั้งครูไทยและครูท้องถิ่น เช่น สื่อด้านเกี่ยวกับเพลง ดนตรี ศิลปะ เกมการศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น และนิเทศติดตาม อย่างสม่ำเสมอ

8) จัดการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center) โดยมีกิจกรรมและวิธีสอน 21 รูปแบบวิธีการ เพื่อให้เด็กค้นพบความรู้ ด้วยตนเอง แสดงผลการพัฒนาโดยการปฏิบัติ

9) วิธีการ ตัวชี้วัด ข้อกำหนด และเนื้อหาสาระในการจัดการ ศึกษา อิงอาศัยอยู่บนหลักการ และมาตรฐานของหลักสูตรปฐมวัยและ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา เรียนรู้จากเรื่องราวใกล้ตัว ออกไปสู่ภาษาและเรื่องราวไกลตัวอย่างมีระบบ เตรียมการตามขั้นตอน การพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีรายละเอียดปลีกย่อย ยึดหยุ่นตามความพร้อม ฐานการเรียนรู้ ของเด็ก ความพร้อมและการร่วมมือของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชุมชน ตามความพร้อมและความจำเป็นของแต่ละชุมชนและพื้นที่

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้ทดลองกระบวนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-ท้องถิ่น) ในโรงเรียนของรัฐพื้นที่ชายแดนหลายแห่ง ในภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ซึ่งมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการ และเด็กทั้งโรงเรียนพูดภาษาท้องถิ่น (หรือภาษาแม่/ Mother Tongue) ภาษาเดียวกัน สพฐ. ดำเนินงานร่วมกับมูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ในจังหวัดทางภาคเหนือและภาคตะวันตก ส่วนทางภาคใต้และภาคอีสานนั้น มหาวิทยาลัยมหิดลดำเนินงานร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.)

กระบวนการสอนแบบทวิภาษาเป็นนวัตกรรมที่ได้ผลดีในการจัดการศึกษาให้แก่ชนกลุ่มน้อยที่ใช้ภาษาแม่แตกต่างจากภาษาของคนส่วนใหญ่ในประเทศ มีการดำเนินงานอยู่ในหลายสิบประเทศ และสำหรับประเทศไทยนั้น นักเรียนในโครงการทวิภาษาจะมีผลการพัฒนาดีกว่านักเรียนในโรงเรียนคู่เทียบ และโครงการทวิภาษาได้ดำเนินการมาจนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนนาร่องที่เป็นเด็กภาษามอญ มลายูถิ่นไทย ม้ง กะเหรี่ยงโปว์ และเขมรถิ่นไทย

วิธีสอนภาษาไทยแบบ ทีฟิอาร์

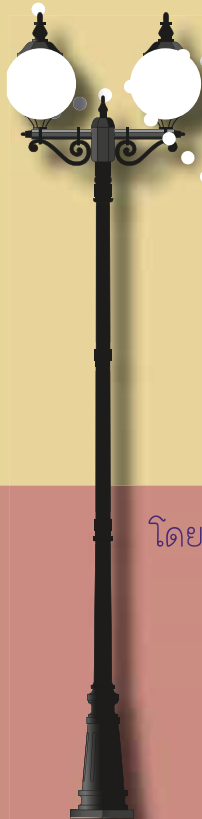
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้จัดประชุมปฏิบัติการฝึกอบรมวิธีสอนภาษาไทยแบบ ทีฟิอาร์ (ย่อจากภาษาอังกฤษว่า Total Physical Response/ TPR) ซึ่งมีหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติเช่นเดียวกับการเรียนรู้ของเด็กเล็กๆ ที่เรียนรู้ภาษาโดยเริ่มจากการ ฟัง ดู เข้าใจ แล้วจึงพูด แล้วจึงเรียนอ่าน และเขียน วิธีการนี้ เด็กจะฟัง สังเกต และเรียนภาษาด้วยความเข้าใจ และมีความสุข ทักษะที่เรียนจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นและตกผลึกเป็นการเรียนรู้ที่มั่นคง ซึ่งการสอนแบบทีฟิอาร์นี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้ฝึกอบรมให้แก่ครูภาษาไทยแล้วหลายรุ่น

การสอนภาษาไทยแบบทีฟิอาร์นี้เป็นช่วงระยะการสอนที่เริ่มต้นเข้าสู่การเรียนภาษาไทย ทักษะฟัง-พูดในกระบวนการสอนแบบทวิภาษานี้ การสอนแบบทีฟิอาร์อาจเริ่มตั้งแต่สองเดือนสุดท้ายของภาคเรียนที่สองของชั้นอนุบาล 1 ทั้งนี้ จะเร็วหรือช้ากว่านี้ก็อยู่ที่โอกาสและความพร้อมของเด็กในการรับรู้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทย

เป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยแนวทางทวิภาษา และการสอนภาษาไทยแบบทีฟิอาร์เป็นความพยายามที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างเด็กไทยให้เป็นทั้งคนดีและคนเก่ง มีปัญญาความรู้ ความคิดและความรับผิดชอบที่ดีตามบทบาทหน้าที่ มีความเป็นพลเมืองไทย และมีคุณสมบัติตามที่กล่าวไว้ในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

การยอมรับความเป็นจริงว่าสังคมประเทศไทยนี้ ก่อปรี่ขึ้นด้วยประชากรที่มีภาษาและวัฒนธรรมต่างๆ หลากหลาย เด็กๆ เป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องช่วยกันปลูกฝังกลมเกลียวให้เขาเติบโตขึ้นเป็นคนดี มีคุณค่าในอนาคต การรับความเป็นจริงของการเปลี่ยนแปลง การให้คุณค่ากับภาษาและภูมิปัญญาที่สืบทอดสืบทอดต่อกันมา ก็จะทำให้ภาษาไทยและภาษาท้องถิ่นทุกภาษาต่างควรค่าแก่การดูแลรักษาใช้ประโยชน์ต่อยอดและบูรณาการให้สอดคล้องเหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

**การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ
เพื่อความเข้าใจด้วยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการ
ของเมอร์ดีอค (MLA)**

โดย...ฉันทอมเพ็ญ ชูบัว

ครูโรงเรียนบ้านควนขนุน

จังหวัดพัทลุง

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสื่อสาร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และใช้ในการสื่อความหมาย และความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีบทบาทอย่างกว้างขวางในการติดต่อสื่อสารในสังคมโลกและหากเราเข้าไปในอินเทอร์เน็ตก็จะพบว่าข้อมูลข่าวสารในเว็บเพจส่วนใหญ่จะใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุดรวมทั้งประเทศทั่วโลกมีจำนวนประเทศถึง 53 ประเทศใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการ (Martin Ebbertz , 2002)

ABCDE

DEFGH

นอกจากนี้ เดวิด แกรดดอล (Davis Graddol) นักภาษาศาสตร์ประยุกต์ชาวอังกฤษได้ทำการวิจัยเรื่อง “English Next (2006)” ให้กับ British Council โดยกล่าวถึงแนวโน้มของภาษาอังกฤษว่า ในอนาคตจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษทั่วโลกจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และคาดว่าจะในอีก 10 – 15 ปีข้างหน้า (ประมาณปี 2015–2030) จะมีจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นถึง 2 พันล้านคน ข้อมูลจากงานวิจัยนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้คนบนโลกนี้ต่างตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษในสังคมโลกยุคใหม่ (<http://www.britishcouncil.org>.) ทั้งนี้เพราะว่าภาษาอังกฤษเป็นกุญแจสำคัญทั้งในการค้นคว้าหาความรู้และในการติดต่อสื่อสาร

IJKLMNOP

สำหรับการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทยนั้น เมื่อเปรียบเทียบความสำคัญของทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน จะพบว่าการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญกว่าทักษะอื่นๆ เพราะทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา การเจรจาต่อรอง และเพื่อการแข่งขันทางการประกอบอาชีพ (วิสาข์ จัตุวัตร 2543 : 41)

ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญในการศึกษาทุกระดับ เนื่องจากการเรียนวิชาต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนต้องใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทยทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญมากที่สุด เพราะผู้เรียนมีโอกาสใช้ทักษะ ฟัง พูด และเขียน น้อยกว่าทักษะการอ่าน ดังนั้นการอ่านจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นเครื่องมือนำไปสู่การแสวงหาความรู้ทั้งปวง

แต่จากสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (โรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น) พบว่าโรงเรียนประสบปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านและเขียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีนักเรียนสอบได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ มีนักเรียนสามารถสอบผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ (ร้อยละ 50) เพียงร้อยละ 35 จากเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด คือ ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับสถานศึกษา สาเหตุของปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดจากตัวผู้เรียนเอง คือ

- (1) ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าในการฝึกทักษะการอ่าน
- (2) นักเรียนไม่ชอบอ่าน ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ไม่สามารถหารายละเอียดและสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
- (3) นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการอ่าน
- (4) นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินของสถานศึกษา

ซึ่งผล

ดังกล่าวข้างต้นสอดคล้อง

กับผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษา

ระดับชาติ O – NET (Ordinary National Educational Test)

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2553 พบว่า

ค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับวิชาอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติ O-NET ในวิชาภาษาอังกฤษจำเป็นต้องใช้ทักษะการอ่านเป็นพื้นฐาน เพราะทักษะการอ่านเป็นส่วนประกอบสำคัญในการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนร้อยละ 80 เน้นทักษะการอ่าน กล่าวคือ อ่านข้อความสั้นๆ อ่านตารางเวลา อ่านป้ายสัญลักษณ์ อ่านเรื่องสั้น ฯลฯ ถ้านักเรียนไม่สามารถอ่านข้อความหรืออ่านเรื่องสั้นแล้วสรุปใจความสำคัญได้ ก็จะทำแบบทดสอบไม่ได้ จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จึงได้ค้นหารูปแบบการสอนที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ จึงนำวิธีการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีอคมมาใช้ในการแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นตอนการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีค (MIA)

เมอร์ดีค (Murdoch, 1986 : 9-15, อ้างถึงใน นรินทร์ โพธิ, 2549 : 54-57) ได้แบ่งวิธีการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีค (MIA) ออกเป็น 7 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การถามนำก่อนการอ่าน (Priming Questions) คือ ขั้นตอนที่ครูผู้สอนตั้งคำถามหรือยกข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านมาพูดคุยกับนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนก่อนที่จะอ่านเรื่องนั้นๆ เป็นการโน้มน้าวให้นักเรียนสนใจเรื่องที่จะอ่าน เป็นกระบวนการคาดคะเนล่วงหน้าว่าเรื่องที่จะอ่านนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอะไร และเมื่อถึงเวลาอ่าน นักเรียนทุกคนจะพยายามค้นหาคำตอบว่า คำตอบที่คิดไว้ล่วงหน้านั้นตรงกับเรื่องที่อ่านหรือไม่ การอ่านจึงเป็นการกระตุ้นเร้าให้นักเรียนหาคำตอบ

OPQRSTuvwxyz

2. การทำความเข้าใจคำศัพท์ (Understanding Vocabulary) ขั้นตอนนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนเกิดความมั่นใจว่าคำศัพท์บางคำที่เป็นตัวบ่งชี้ความหมายนั้นผู้อ่านมีความเข้าใจถูกต้องแล้วหรือยัง โดยครูจะเป็นผู้เลือกคำศัพท์เหล่านั้นขึ้นมาเอง และให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันค้นหาความหมายของคำศัพท์ในใบงานที่ครูแจกให้ จากพจนานุกรม

3. การอ่านเนื้อเรื่อง (Reading the Text) หลังจากทราบความหมายของคำศัพท์แล้ว ขั้นต่อไป คือ ครูผู้สอนจะแจกเนื้อเรื่องให้นักเรียนอ่าน ซึ่งภายในเนื้อเรื่องประกอบด้วยคำถามแทรกอยู่ในเนื้อหา เพื่อฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ในขณะที่อ่าน และครูคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาในระหว่างอ่าน

4. ทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง (Understanding the Text) คือ การตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน โดยการให้นักเรียนเติมข้อความในประโยคปลายเปิดที่ครูกำหนดให้นักเรียนต้องเขียนประโยคเหล่านั้นให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ตามเนื้อเรื่องที่อ่าน ในการเติมข้อความเหล่านั้นต้องพิจารณาว่านักเรียนจะไม่ลอกประโยคจากเรื่องมาตอบได้

5. การถ่ายโอนข้อมูลในรูปแบบอื่น (Information Transfer) คือ กิจกรรมที่ให้นักเรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้จากการอ่านมานำเสนอใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น อาจจะให้ให้นำคำหรือข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ กราฟ หรือแผนที่อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความเหมาะสมของข้อมูล หากผู้อ่านทำได้ ก็ย่อมแสดงว่าผู้อ่านสามารถจับประเด็นสำคัญได้

6. การทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยคและเรียงโครงสร้างอนุเจต (Jigsaw Exercise & Paragraph Structure) เป็นกิจกรรมที่ครูแจกชิ้นส่วนประโยคที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่อ่านจำนวนหนึ่งให้แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม และให้นักเรียนช่วยกันต่อชิ้นส่วนประโยคเหล่านั้นให้อยู่ในรูปของอนุเจต (Paragraph) ที่ถูกต้อง และให้ได้ใจความสมบูรณ์ต่อเนื่องกัน

7. การประเมินผลและการแก้ไข (Evaluation & Correction) เป็นการประเมินผลความเข้าใจในการอ่านส่วนรวมอีกครั้งหนึ่ง และแก้ไขการใช้ภาษาของนักเรียนในแบบฝึกหัดประกอบการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

จากขั้นตอน

ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสอนอ่าน

โดยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีด (MIA)

เป็นการสอนอ่านที่เน้นการฝึกใช้ทักษะต่างๆ คือ ทักษะการฟัง

ทักษะการพูด (จากการตอบคำถามในขั้นที่ 1) ทักษะการอ่าน และทักษะ

การเขียนควบคู่กันไปตลอด โดยมีขั้นตอนการสอนที่เป็นไปตามลำดับเพื่อพัฒนาทักษะ

การอ่านเป็นหลัก และสามารถพัฒนาทักษะอื่นๆ พร้อมกันไปด้วย และจากการสังเกต

พฤติกรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการร่วมกิจกรรม

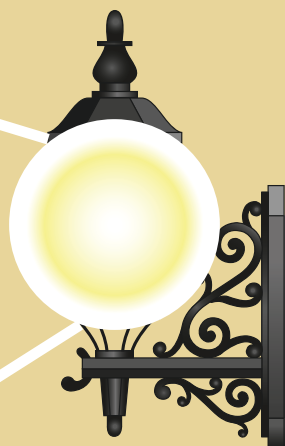
การเรียนการสอนทุกขั้นตอน และนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษา

อย่างเป็นธรรมชาติ โดยเน้นความเข้าใจความหมาย ให้รู้จักคิด นักเรียนมี

โอกาสฝึกภาษาด้านทักษะต่างๆ ในลักษณะบูรณาการ (Integration)

ทุกขั้นตอน อีกทั้งฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม และฝึกความ

รับผิดชอบต่อการทำงาน

ผลจากการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ผู้เขียน พบว่า วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนา นักเรียนกลุ่มอ่อนที่ไม่สามารถอ่านและสรุปใจความสำคัญในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เป็นเพราะขั้นตอนการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) มีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน อีกทั้งเป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม โดยให้นักเรียนมีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการคิด และทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจที่จะเรียนตลอดเวลา

ข้อคิดที่ได้รับจากการนำวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนสามารถตอบคำถาม แปลความ ตีความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้หลักการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA)

อีกทั้งจากการ

สังเกตพฤติกรรมการเรียนและ

การร่วมกิจกรรมของนักเรียน มีสิ่งที่ครูต้องพิจารณา และเตรียมการสอน เช่น ครูต้องเลือกเนื้อหา ในขั้นการเลือก เนื้อหาเพื่อฝึกทักษะทางภาษาโดยเฉพาะการอ่าน รวมทั้งกิจกรรม

การเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน

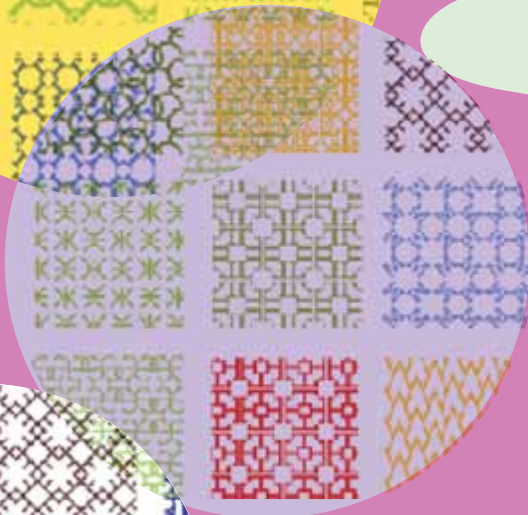
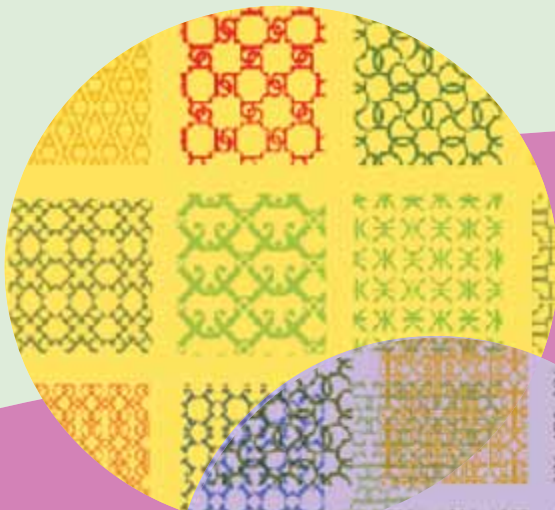
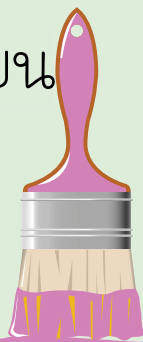
ระดับความยากง่ายของบทอ่าน โดยบทอ่านควรมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งบทอ่านควร เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรพิจารณา โครงสร้างไวยากรณ์ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องแต่ละเรื่องว่าเหมาะสมกับระดับ ความสามารถของผู้เรียนหรือไม่ อาจนำโครงสร้างไวยากรณ์ที่ยากและ ซับซ้อนสอนก่อนที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรมการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียน สามารถแปลความ ตีความ และขยายความได้ ครูผู้สอนควรจัด คณะนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เอกสารอ้างอิง

- นรินทร์ โพธิ์. (2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดอกซ์ (MIA)กับวิธีการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พรสวรรค์ สีสื่อ. (2550). สอดยอติวิธีสอนภาษาอังกฤษ นำไปสู่...การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ละเอียด จุฑานันท์. (2540). แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาวิชาการ.
- วิสาข์ จิตวิตร. (2543). การสอนภาษาอังกฤษ English Reading Comprehension. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมุทร เข็มเขาวนิช. (2543). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- Graddol, David. (2006). English Next. London : British Council. [Online]. Available for free from the website of the British Council.
- Martin Ebbertz. (2002,January). Language on the Internet. [Online]. Available : <http://www.netz-tipp.de/sprachen.html>.
- Murdoch, G. S. (1986). A More Integrated Approach to the Teaching of Reading. English Teaching Forum, [January 1986]: 9-15. website <http://www.britishcouncil.org/learning-research-englishnext.ht>

ABCDEFGHIJKLMN

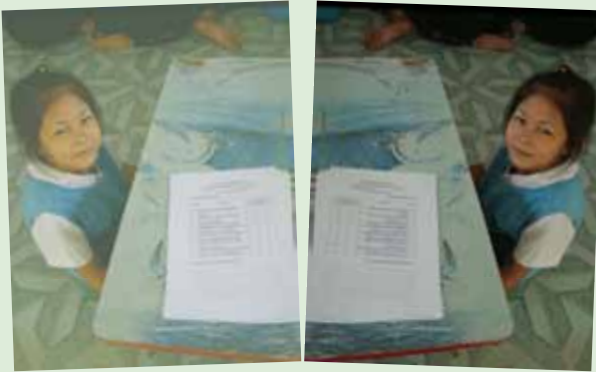
บทบาทของครูและผู้เรียน ในการประเมินผลการเรียนรู้

โดย...ธัญญา เรืองแก้ว

นักวิชาการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ (Content Standards) เป็นเป้าหมาย เกณฑ์ในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนที่ครอบคลุมความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล

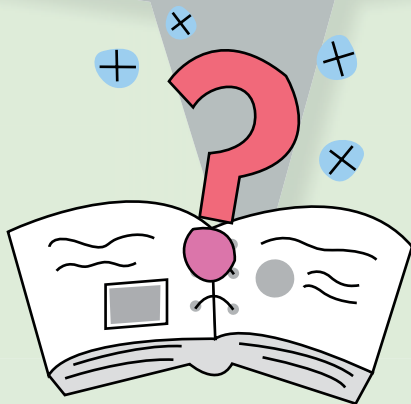
การวัดและประเมินผลถือเป็นจุดสำคัญขั้นตอนหนึ่งที่จะบ่งชี้ได้ว่าผู้เรียนบรรลุถึงมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ครูผู้สอนและผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะร่วมกันวางแผนการประเมินและดำเนินการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

การประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้

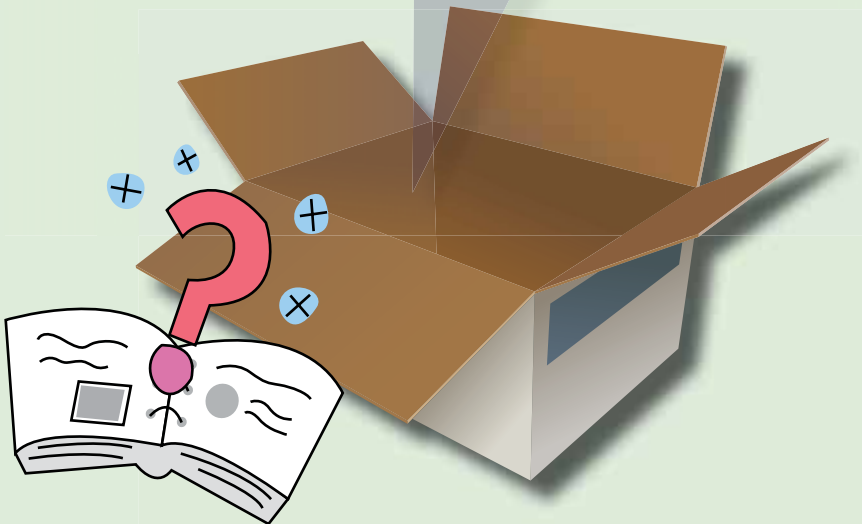
สิ่งที่ต้องการสำหรับครูผู้สอนก็คือทำอย่างไรจึงจะประเมินผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน ตั้งแต่เนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ ความสามารถตามสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ครูผู้สอนจึงต้องทำความเข้าใจกับสิ่งเหล่านี้เสียก่อนให้ชัดเจน ก่อนที่จะดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. ทำอย่างไรให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะตามตัวชี้วัดที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนด โดยผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด
2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานถูกนำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดนั้น
3. มีการกำหนดเป้าหมายการประเมิน คือ สิ่งที่ต้องการวัด วิธีการประเมิน เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมินในการวางแผนการประเมินอย่างไรบ้าง
4. ดำเนินการประเมินตามวิธีการและเครื่องมือที่กำหนด เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด
5. ประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนตลอดเวลา

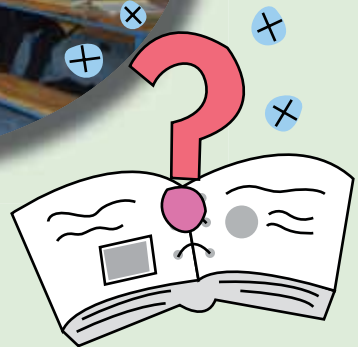
เป้าหมายแห่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. องค์ความรู้ (ความรู้เนื้อหา) /สารสนเทศ (Knowledge/Information)
2. ทักษะ/กระบวนการ (Skills/Process)
3. การคิดและการใ้เหตุผล (Thinking and Reasoning) เช่น การเปรียบเทียบ วิเคราะห์ จัดจำพวก อ้างเหตุผลพิสูจน์ ข้อสรุป ตัดสินใจ
4. การสื่อสาร (Communication) เช่น พูดปากเปล่า สื่อสารกับบุคคล อธิบายแนวคิด

กุญแจสำคัญที่นำไปสู่การสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจ (Understanding)

1. แบบอย่าง (Patterns)
2. การเชื่อมต่อระหว่างกัน (Interconnection) ภาพองค์รวม (the whole)
3. โลกแห่งความเป็นจริง (Authenticity)
4. ประสบการณ์ (Experience)
5. ความเข้าใจในสถานการณ์สำคัญ (The Big picture)
6. ความเข้าใจ (Understanding) การรู้ (Knowing)

การวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

	การวัดและประเมินผล สำหรับการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล เสมือนการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล ของการเรียนรู้
ทำไมต้องวัด และประเมินผล	เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถ ตัดสินใจและก้าวต่อไป ในการจัดการเรียนรู้ให้ แก่ผู้เรียน	เพื่อให้แนวทางและ โอกาสผู้เรียนแต่ละคน ติดตามและสะท้อนกลับ ผลการเรียนรู้และระบุ ก้าวต่อไป	เพื่อให้ได้รับการยอมรับ หรือบอกผู้ปกครองหรือ ผู้อื่นถึงความสามารถ เกี่ยวกับการเรียนรู้ตาม หลักสูตรของผู้เรียน
วัดและประเมินผล อย่างไร	ความก้าวหน้าของผู้เรียน แต่ละคนและความต้องการ ในการเรียนรู้ สัมพันธ์ กับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตร	การคิดของผู้เรียนแต่ละ คนเกี่ยวกับการเรียนรู้ วิธีอะไรที่ผู้เรียนใช้ สนับสนุนหรือท้าทาย การเรียนรู้ และกลไก ที่ผู้เรียนใช้ปรับและ พัฒนาการเรียนรู้	ขอบเขตที่ผู้เรียน สามารถประยุกต์ใช้ ความคิดรวบยอดที่ สำคัญ ความรู้ ทักษะ และเจตคติสัมพันธ์กับ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตร
วิธีการอะไร	ขอบเขตของวิธีการที่มี รูปแบบแตกต่างกัน ทำให้ทักษะและความ เข้าใจของผู้เรียนสามารถ สังเกตได้	ขอบเขตของวิธีการที่มี รูปแบบแตกต่างกันทำ ให้สามารถเข้าถึงการ เรียนรู้และกระบวนการ คิด เชิง สังเคราะห์ ออกมาได้	ขอบเขตของวิธีการที่มี รูปแบบแตกต่างกันที่ วัดและประเมินผลได้ทั้ง ผลผลิตและกระบวนการ

	การวัดและประเมินผล สำหรับการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล เสมือนการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล ของการเรียนรู้
คุณภาพที่มั่นใจ	* ความแม่นยำและความสอดคล้องของการสังเกตและการแปลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน * ความชัดเจน ความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนรู้ * ความแม่นยำ การบันทึกที่ละเอียด เพื่อเป็นผลสะท้อนกลับสู่ผู้เรียนแต่ละคน	* ความแม่นยำและการสะท้อนกลับ การติดตามและการปรับตนเองที่สอดคล้องกัน * ทำท่ายการคิดของผู้เรียน * ผู้เรียนบันทึกการเรียนรู้ของตนเอง	* ความแม่นยำ ความสอดคล้อง และการตัดสินใจ บนพื้นฐานข้อมูลที่มีคุณภาพสูง * ความชัดเจน ความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนรู้ * การรายงานสรุป รวบรวมที่ดีและมีความแม่นยำ
การใช้ข้อมูล	* ให้ผลสะท้อนกลับที่แม่นยำกับผู้เรียนเป็นรายคน เพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ * การจัดการเรียนการสอนที่แตกต่าง โดยตรวจสอบอย่างต่อเนื่องว่าผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตร * ให้ผลสะท้อนกลับแก่ผู้ปกครองและพ่อแม่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน และเสนอความคิดเห็น	* ได้ผลสะท้อนกลับที่แม่นยำกับผู้เรียนเป็นรายคนเพื่อช่วยในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ * ให้อิสระ * ให้อิสระผู้เรียนมุ่งเน้นงานและการเรียน (ไม่เน้นคำตอบที่ถูกต้อง) * ให้ความคิดในการปรับเปลี่ยนความคิดใหม่และการเรียนรู้ที่ชัดเจนกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล * ให้อิสระกับผู้เรียนและผู้สอนและผู้เรียนเพื่ออภิปรายทางเลือก * ให้อิสระผู้เรียนรายงานเกี่ยวกับการเรียนรู้	* ชี้อันดับของการเรียนรู้ ให้อิสระผู้เรียนแต่ละคนทราบ * ให้อิสระพื้นฐานโดยการอภิปราย การวางตำแหน่ง และการส่งเสริม * รายงานความถูกต้องเป็นกลาง และรายละเอียดของข้อมูลที่ใช้ตัดสินใจ การเรียนรู้ของผู้เรียนก้าวหน้าไป

บทสรุป

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของครูที่ต้องทำความเข้าใจกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และวางแผนการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้ผลการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนมีประสิทธิผลตามที่ต้องการ ด้วยวิธีการและเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และเกณฑ์การประเมินที่กำหนดถึงการบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). การประเมินผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทุกด้าน (Assessing The Whole Child). เอกสารแปลและเรียบเรียงโดย รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษซ์. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). กรอบแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เมื่อข้าพเจ้าได้เรียนรู้จากนักเรียน :

วิธีการแก้ปัญหาใหม่
และการดำเนินการของลำดับ

โดย...ปรีชากร ภาชนะ

ครูโรงเรียนบ้านแท่นวิทยา จังหวัดชัยภูมิ

ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ทั้งนี้หากท่านได้อ่านบทความเรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าได้เรียนรู้จากนักเรียน (1) : การค้นพบใหม่ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์” จะเห็นความสามารถในการเชื่อมโยงแนวคิดและการมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละพจน์ในลำดับของนักเรียน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการเรียนรู้คณิตศาสตร์ทั้งครูและนักเรียน บทความนี้จะนำเสนอภาคต่อจากบทความที่กล่าวข้างต้นในขั้นต่อมา สอนโดยให้นักเรียนแก้ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยเกี่ยวกับลำดับเลขคณิตและลำดับเรขาคณิต โดยให้นักเรียนแก้ปัญหาในกลุ่มย่อยกลุ่มละ 3 - 4 คน ให้เขียนทุกๆ อย่างลงในกระดาษปรูฟที่ผู้เขียนเตรียมให้ สำหรับตัวอย่างปัญหาที่นำมาใช้สำหรับสอนได้แก่

จงหา a_1 , a_{42} , a_n

ของลำดับเลขคณิตซึ่งมี

$$a_7 = 18 \text{ และ } a_{28} = 102$$

ซึ่งหากพิจารณาปัญหานี้แล้ว ผู้เขียนจะใช้วิธีการแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรมาตลอดและจะสอนให้นักเรียนใช้วิธีการนี้ แต่ผลจากการแก้ปัญหาของนักเรียนทำให้เห็นว่านักเรียนมีวิธีการแก้ปัญหาใหม่และตรวจสอบการคิดย้อนกลับเพื่อประเมินการคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

เริ่มต้นการคิดโดยใช้แนวคิดใหม่ดังนี้

$$\text{นำเอา } a_{28} - a_7 = 102 - 18 = 84$$

และนักเรียนมองเห็นว่าทั้งสองพจน์ดังกล่าวห่างกันอยู่ 21
แล้วพิจารณาหาค่า

$$d = \frac{84}{21} = 4$$

จากค่าผลต่างร่วมที่ได้จากวิธีการดังกล่าว นักเรียนได้พจน์ทั่วไปของลำดับเลขคณิตนี้คือ $a_n = 4n + k$ แล้วหาค่า k จากการนำเอา $a_7 = 18$ มาแทนค่าในสมการ $k = a_n - dn$ จะได้ $k = a_7 - 4(7)$ นั่นคือ $k = 18 - 28 = -10$ ดังนั้นพจน์ทั่วไปของลำดับเลขคณิตนี้คือ $a_n = 4n - 10$ ซึ่งนักเรียนรู้อย่างไรว่าได้พจน์ทั่วไปที่ถูกต้อง ซึ่งตรวจสอบคำตอบโดยนำเอาพจน์ที่ 28 มาแทนค่าจะได้ $a_{28} = 4(28) - 10 = 102$ ซึ่งเป็นจริงตามเงื่อนไขของโจทย์ และนักเรียนสามารถหาค่าพจน์แรกคือ $a_1 = 4(1) - 10 = -6$ และ $a_{42} = 4(42) - 10 = 158$

ทั้งนี้นักเรียนมองว่าพจน์

ทั่วไปของลำดับเลขคณิตคือ $a_n = dn + k$

โดยค่า d คือผลต่างร่วมของลำดับเลขคณิต

ซึ่งได้มาจากการแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

ฉบับย่อตามแนวคิดของนักเรียน ซึ่งพิสูจน์แล้วจากงาน

วิจัยของปรีชากร ภาชนะ (2551) ค่า k ในพจน์ทั่วไปของลำดับเลขคณิตหาได้จาก $k = a_n - dn$ ซึ่งในที่นี้จากแนวคิด

ดังกล่าวจะเห็นว่าค่า k หาได้จากพจน์ต่างๆ ในลำดับเลขคณิต

ไม่จำเพาะเจาะจงพจน์ใดพจน์หนึ่งในลำดับเลขคณิต ดังนั้น

ถึงแม้ว่าปัญหาว่จะกำหนดลำดับใดมาให้ ก็สามารถนำเอา

สูตรนี้ไปใช้ได้ทุกกรณี นั่นคือกรณีทั่วไปของค่า k

ในพจน์ทั่วไปของลำดับเลขคณิตตามแนวคิดนี้คือ

$$k = a_n - dn$$

ซึ่งหากพิจารณาจาก

พจน์ทั่วไปของลำดับเลขคณิตที่นักเรียนใช้

สำหรับการแก้ปัญหาลักษณะนี้ซึ่งเขียนในรูป

$a_n = dn + k$ และจากพจน์ทั่วไปของลำดับเลขคณิตที่

เขียนในรูป $a_n = a_1 + (n-1)d$ ซึ่งพจน์ทั่วไปของทั้งสองแบบ

มีความเชื่อมโยงกัน โดย $k = a_1 - d$ นั่นเอง แต่แนวคิดของ

การแก้ปัญหาดังกล่าวได้ขยายการคิดออกไปอีก โดยค่า k เป็นค่าที่

นักเรียนต้องการหลังจากที่นักเรียนหาค่าผลต่างร่วม (d) ได้จากวิธีการ

แก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรแล้ว ซึ่งค่า k เป็นผลต่างระหว่าง

ค่าของพจน์ที่บอกมาในปัญหากับผลคูณของพจน์ที่กับผลต่างร่วมที่

นักเรียนหาได้ ซึ่งเขียนอยู่ในรูปทั่วไปคือ $k = a_n - dn$ แนวคิดนี้

สามารถนำมาแก้ปัญหาลักษณะดังกล่าวได้ทุกกรณี ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าวไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการแก้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

แต่เกิดจากการคาดการณ์และการเชื่อมโยงแนวคิดสู่ขอบเขตคณิตศาสตร์

ใหม่ๆ และนักเรียนมีกระบวนการตรวจสอบย้อนกลับและยืนยัน

ความถูกต้องด้วยตนเอง จากประสบการณ์การสอนของผู้เขียน

ที่ผ่านมากระบวนการตรวจสอบดังกล่าวไม่มีใครที่จะพบ

ในการแก้ปัญหของนักเรียน แต่ในชั้นเรียนนี้ผู้เขียนจะ

ไม่ทำหน้าที่ชี้ผิดชี้ถูก แต่จะถามเพื่อให้เกิดการคิด

เพิ่มเติมและเพื่อการตรวจสอบของ

นักเรียนมากกว่า

กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเข้มข้นมากขึ้น เมื่อผู้เขียนให้นักเรียนสร้างผลงานสะท้อนกลับ ผู้เขียนจะตรวจสอบและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้นักเรียนสร้างเรื่องราวเกี่ยวกับลำดับสะท้อนกลับเป็นชิ้นงานรายบุคคล และใช้เวลาทำงานนอกเวลาเรียนประมาณ 1 สัปดาห์ ได้ผลงานของนักเรียนกลับคืนมา มีผลงานที่น่าสนใจหลายผลงาน และเป็นผลงานที่อยู่เหนือความคาดหมายของผู้เขียน ซึ่งนักเรียนสามารถสร้างผลงานได้แปลกแตกต่างจากที่นักเรียนได้เรียนในชั้นเรียนและผลงานที่สำคัญสะท้อนให้เห็นระดับการคิดขั้นสูงโดยนักเรียนเชื่อมโยงแนวคิดเกี่ยวกับลำดับกับพีชคณิตฟังก์ชัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เมื่อนำเอาแต่ละพจน์ของลำดับเลขคณิตมาลบกัน ทำให้ผลลบที่ได้กลายเป็นลำดับเลขคณิตใหม่และนักเรียนยังมองเห็นว่าพจน์ทั่วไปของลำดับเลขคณิตใหม่ที่ได้นั้น มีความสัมพันธ์กับพจน์ทั่วไปของลำดับเลขคณิตทั้งสองที่นำมาลบกันซึ่งสามารถเขียนลำดับที่นักเรียนสร้างขึ้นเป็นฟังก์ชันแล้ว ดังนี้

ลำดับเลขคณิตที่ 1 เขียนในรูปฟังก์ชัน $f = \{(1, 4), (2, 7), (3, 10), (4, 13), \dots, (n, 3n+1)\}$

และลำดับเลขคณิตที่ 2 เขียนในรูปฟังก์ชัน $g = \{(1, 2), (2, 6), (3, 10), (4, 14), \dots, (n, 4n - 2)\}$

เมื่อพิจารณาโดเมนของฟังก์ชัน f และ g พบว่า $D_f \cap D_g = I^+$

$$\text{แล้วจะได้ว่า} \quad (f - g)(1) = 4 - 2 = 2$$

$$(f - g)(2) = 7 - 6 = 1$$

$$(f - g)(3) = 10 - 10 = 0$$

$$(f - g)(4) = 13 - 14 = -1$$

$$\vdots$$

$$(f - g)(n) = 3n+1-(4n - 2) = 3 - n$$

ลำดับเลขคณิตใหม่คือ 2, 1, 0, -1, ... , 3 - n และเขียนในรูปฟังก์ชัน
ดังนี้

$$f - g = \{(1, 2), (2, 1), (3, 0), (4, -1), \dots, (n, 3 - n)\}$$

ในทำนองเดียวกันหากนำเอาแต่ละพจน์ของลำดับเลขคณิตมาบวกกัน ลำดับ
ใหม่ที่ได้จะเป็นลำดับเลขคณิตดังนี้

$$(f + g)(1) = 4 + 2 = 6$$

$$(f + g)(2) = 7 + 6 = 13$$

$$(f + g)(3) = 10 + 10 = 20$$

$$(f + g)(4) = 13 + 14 = 27$$

$$\vdots$$

$$(f + g)(n) = 3n+1 + 4n - 2 = 7n - 1$$

ลำดับเลขคณิตใหม่คือ 6, 13, 20, 27, ... , 7n - 1 และเขียนในรูปฟังก์ชันดังนี้

$$f + g = \{(1, 6), (2, 13), (3, 20), (4, 27), \dots, (n, 7n - 1)\}$$

สำหรับลำดับเรขาคณิต นักเรียนได้ข้อสรุปทำนองเดียวกับลำดับเลขคณิตที่ว่า “หากนำเอาลำดับเรขาคณิตมาคูณหรือหารกันผลที่ได้จะเป็นลำดับเรขาคณิตใหม่ที่พจน์ทั่วไปของลำดับเรขาคณิตใหม่จะมีความสัมพันธ์กับพจน์ทั่วไปของลำดับเรขาคณิตที่นำมาคูณหรือหารกัน” แสดงดังนี้

$$f = \{(1, 3), (2, 6), (3, 12), (4, 24), \dots, (n, 3 \cdot 2^{n-1})\}$$

$$g = \{(1, 2), (2, 6), (3, 18), (4, 54), \dots, (n, 2 \cdot 3^{n-1})\}$$

เมื่อพิจารณาโดเมนของฟังก์ชัน f และ g พบว่า $D_f \cap D_g = I^+$ แล้วจะได้ว่า

$$(f \cdot g)(1) = 3 \cdot 2 = 6$$

$$(f \cdot g)(2) = 6 \cdot 6 = 36$$

$$(f \cdot g)(3) = 12 \cdot 18 = 216$$

$$(f \cdot g)(4) = 24 \cdot 54 = 1,296$$

$$\vdots$$

$$(f \cdot g)(n) = (3 \cdot 2^{n-1})(2 \cdot 3^{n-1}) = 6 \cdot (2 \cdot 3)^{n-1} = 6 \cdot 6^{n-1} = 6^n$$

ลำดับเรขาคณิตใหม่คือ $6, 36, 216, 1,296, \dots, 6^n$ และเขียนในรูปฟังก์ชันดังนี้

$$f \cdot g = \{(1, 6), (2, 36), (3, 216), (4, 1,296), \dots, (n, 6^n)\}$$

ในการทำนองเดียวกันหากนำเอาแต่ละพจน์ของลำดับเรขาคณิตมาหารกันลำดับใหม่ที่ได้จะเป็นลำดับเรขาคณิตดังนี้

$$\frac{f}{g}(1) = \frac{3}{2}$$

$$\frac{f}{g}(2) = \frac{6}{6} = 1$$

$$\frac{f}{g}(3) = \frac{12}{18} = \frac{2}{3}$$

$$\frac{f}{g}(4) = \frac{24}{54} = \frac{4}{9}$$

:

$$\frac{f}{g}(n) = \frac{3 \cdot 2^{n-1}}{2 \cdot 3^{n-1}} = \left[\frac{2}{3}\right]^{-1} \cdot \left[\frac{2}{3}\right]^{n-1} = \left[\frac{2}{3}\right]^{n-2}$$

ลำดับเรขาคณิตใหม่คือ $\frac{3}{2}, 1, \frac{2}{3}, \frac{4}{9}, \dots, \left[\frac{2}{3}\right]^{n-2}$ และเขียนในรูปฟังก์ชันดังนี้

$$\frac{f}{g} = \{(1, \frac{3}{2}), (2, 1), (3, \frac{2}{3}), (4, \frac{4}{9}), \dots, (n, \left[\frac{2}{3}\right]^{n-2})\}$$

จากแนวคิดที่กล่าวถึงข้างต้น เมื่อผู้เขียนนำเสนอผลงานในชั้นเรียนเพื่อให้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายจึงเกิดความสนุกสนานและท้าทายเพื่อนๆ นักเรียนมาก เนื่องจากทั้งนักเรียนและครูไม่คิดว่าผลงานของนักเรียนจะออกมาอย่างนี้

การเชื่อมโยงแนวคิดเกี่ยวกับลำดับไปสู่คณิตศาสตร์เรื่องอื่นๆ ทำให้เกิด ความรู้และการขยายขอบเขตการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนไม่จำเพาะอยู่ ในลำดับเท่านั้น ยังเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาของพีชคณิตฟังก์ชันและนักเรียนยังเข้าใจ ความหมายของลำดับที่เขียนในรูปของฟังก์ชันได้ ผลงานดังกล่าวจึงสะท้อน ระดับการคิดขั้นสูงของนักเรียนในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ที่สอนโดยใช้วิธีการ เรื่องราวและแผนภาพ ซึ่งผู้เขียนสารภาพตามตรงว่าไม่เคยที่จะคิดและไม่เคย ทราบมาก่อนว่าเนื้อหาเรื่องลำดับมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพีชคณิตฟังก์ชันและ ได้เรียนรู้แนวคิดนี้ไปพร้อมๆ กับนักเรียนในชั้นเรียนของผู้เขียน

สำหรับบทความต่อไปผู้เขียนจะนำเสนอความสำเร็จและความรู้ใหม่เกี่ยวกับการหาสูตรผลบวกของอนุกรมเลขคณิต ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงแนวคิดคณิตศาสตร์แบบง่ายๆ ที่อยู่เหนือความคาดหมายของครูผู้สอนและเป็นระดับการคิดที่มีความซับซ้อนและมีโครงสร้างการเชื่อมโยงที่แข็งแกร่ง

เอกสารอ้างอิงและศึกษาเพิ่มเติม

ปรีชากร ภาชนะ. (2551). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการเรื่องราวและแผนภาพ. รายงานการวิจัยต้นฉบับ.

_____. (2554). เมื่อข้าพเจ้าได้เรียนรู้จากนักเรียน : การเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ที่สอนโดยใช้วิธีการเรื่องราวและแผนภาพ. รายงานการวิจัยต้นฉบับ

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบง่ายๆ
สไตล์ WebQuest

โดย...ดร.พงศธร มหาวิจิตร
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี

มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ด้านการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นข้อหนึ่งที่โรงเรียนหลายแห่งยังกังวล โดยเฉพาะคำว่า “เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” นั้น เป็นสิ่งที่คนในแวดวงการศึกษาพูดถึงกันมาโดยตลอด แต่ก็ดูจะยังไม่ค่อยเห็นเป็นรูปธรรมสักที ครูจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะให้ความสำคัญกับการใช้กระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Group Processing) ตามแนวคิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

แผนการจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่จึงมีแต่การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อศึกษาใบความรู้แล้วทำใบงานที่ครูกำหนดให้ ซึ่งสื่อใบความรู้และใบงานนั้นก็ได้ต่างไปจากการให้อ่านหนังสือเรียนและมีได้ตอบสนองความต้องการหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลแต่อย่างใด ผู้เขียนมีความเห็นว่าการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรจะทำให้ความสำคัญที่ตัวสื่อและวิธีการเรียนรู้ด้วย โดยครูควรพยายามนำเสนอทางเลือกที่หลากหลาย ในด้านสื่อและวิธีในการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน

WebQuest เป็น
กิจกรรมการเรียนการสอนอีกทางเลือกหนึ่ง
ที่เน้นการแสวงหาความรู้จากสารสนเทศที่
ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ด้วยบนแหล่งความรู้ประเภทเว็บไซต์ต่างๆ
ซึ่งไม่ได้ออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอนโดยตรงและ
มีอยู่แล้วบนอินเทอร์เน็ต

WebQuest ได้รับการออกแบบเพื่อใช้เวลาของ
ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้สารสนเทศ
มากกว่าการแสวงหาสารสนเทศ ผู้เรียนสามารถที่จะ
เลือกท่องไปบน World Wide Web ที่เสนอแนะไว้
อย่างมีความหมาย ซึ่งการที่ครูสามารถเลือกรูปแบบ
การเรียนรู้ที่น่าสนใจจากแหล่งเรียนรู้ในชีวิตจริง ไม่ว่าจะเป็น
การอ่านจากเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เล่นเกมออนไลน์ หรือ
ชมไฟล์วิดีโอจาก youtube ย่อมช่วยกระตุ้นความสนใจ
ให้เกิดการมองเห็นประโยชน์ของสารสนเทศรอบๆ ตัว
และทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้น เรียกได้ว่า
ครูผู้สอนได้มุ่ง “เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

หลายคนอาจยังเข้าใจว่าการเรียนการสอนโดยใช้ WebQuest นั้น ผู้สอนจะต้องสร้างเว็บไซต์รายวิชาของตนเอง ทำให้ครูทั่วไปซึ่งมีความสามารถในระดับผู้ใช้คอมพิวเตอร์ (User) รู้สึกว่าการสอนด้วย WebQuest นั้นเป็นเรื่องยุ่งยากจริงๆ แล้วตัว WebQuest ไม่ใช่เว็บไซต์ แต่มีสถานะเป็นสื่อการสอนประเภทใบงานที่อธิบายลำดับขั้นตอนการเรียนรู้แก่นักเรียน อาศัยการเชื่อมต่อ (Link) ไปยังแหล่งเรียนรู้อื่นๆ โดยใช้เพียงการวาง URL ของเว็บไซต์ที่เราต้องการให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนไว้บนหน้าไฟล์เอกสารที่จัดทำเป็นเว็บเพจ ซึ่งถ้าจะให้ง่าย (และน่าสนใจมากขึ้น) ก็สามารถปรับเปลี่ยนเป็นไฟล์ Power Point หรือใช้ไฟล์ต้นแบบ (template) ได้ เพื่อให้นักเรียน Click ไปที่ URL นั้นๆ และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทันที

new

การออกแบบ WebQuest

มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 6 ส่วนคือ

1. **ขั้นนำ (Introduction)** เป็นขั้นเตรียมตัวผู้เรียนในการนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน โดยทั่วไปมักจะเป็นการให้สถานการณ์ที่จะให้ผู้เรียนร่วมแก้ปัญหาหรือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้
2. **ขั้นภารกิจ (Task)** เป็นปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่ผู้เรียนจะต้องดำเนินการเพื่อหาคำตอบหรือสร้างสรรค์ผลงานออกมา
3. **ขั้นกระบวนการ (Process)** เป็นการชี้แจงว่าผู้เรียนจะต้องประกอบกิจกรรมใดบ้างเพื่อให้บรรลุภารกิจที่วางไว้ โดยมีความยืดหยุ่นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ด้วยจะต้องมีกิจกรรมที่นำไปสู่ขั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า กิจกรรมนั้นควรที่จะเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และกระบวนการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning)
4. **ขั้นแนะนำแหล่งความรู้ (Resources)** เป็นการให้แหล่งสารสนเทศที่มีบน World Wide Web เพื่อว่าผู้เรียนสามารถนำสาระความรู้เหล่านั้นมาแก้ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย โดยเน้นเว็บไซต์แหล่งความรู้จริงที่มีความหลากหลาย และไม่ได้สร้างขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อการเรียนผ่านเว็บ
5. **ขั้นประเมินผล (Evaluation)** เป็นขั้นติดตามว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด จะเน้นการวัดประเมินผลด้วยชิ้นงาน/ภาระงาน (Task-based Assessment) ซึ่งมักจะออกมาในรูปของการประเมินเชิงมิติตุณภาพ โดยใช้เกณฑ์ Rubrics
6. **ขั้นสรุป (Conclusion)** เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดที่เขาช่วยกันแสวงหาและสร้างขึ้นเอง

ผู้เขียนขอแนะนำเว็บไซต์ <http://bestwebquests.com> ซึ่งรวบรวมตัวอย่าง WebQuest ไว้หลากหลายวิชาและจำแนกตามระดับชั้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้ที่สนใจอย่างยิ่ง

(ภาพจาก <http://bestwebquests.com/bwq/wqdetail.asp?wqcatid=7&edid=3&siteid=39>)

ในบทความนี้

จะยกตัวอย่างบทเรียน WebQuest เรื่อง แฟรนไชส์ (Franchise) ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างวิชาคณิตศาสตร์และวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยหน้าแรกจะลำดับขั้นตอนไปที่ละหน้าตามปุ่มเมนูด้านซ้าย ดังนี้

Best WebQuests.com about | login | submit | Feedback | search

Franchise ★★★★★

Content area(s): Business & Economics, Mathematics

Grade level(s): middle

Author(s) & location: Julia Garde

Criteria	1	2	3
Introduction	✓	✓	✓
Question / Task	✓	✓	✓
Background	✓	✓	✓
Resources / Support	✓	✓	✓
Use of the Web	✓	✓	✓
Transformation	✓	✓	✓
Real Feedback	✓	✓	✓
Conclusion	✓	✓	✓

see the evaluation matrix?

Description
 "How do you think you could make it rich? Have you ever thought about opening your own restaurant?"

Many people choose to quit their jobs and try opening their own restaurants. This can sometimes be a very risky business. People choose to open a business that is already well known. This is called a Franchise. In this lesson, your class will investigate different franchises and decide which one is best to invest in."

What makes this an interesting WebQuest

- Very good real work research required and lots of scaffolding provided
- An authentic task that could help students see applications of mathematics and also the basics of business planning
- The classroom evaluation of franchise selection is a great opportunity to transform learning that the delivering teacher should take advantage of

© 2002 - 2008 Tom March & TomMarch.com
 May 4, 2010

ขั้นตอนนำ

กำหนดสถานการณ์ว่า นักเรียนสนใจที่จะลงทุนทำธุรกิจแฟรนไชส์ เพราะการใช้ตราสินค้า (Brand Name) ซึ่งเป็นที่รู้จักในวงกว้างแล้ว ย่อมจะมีความเสี่ยงน้อย นักเรียนจึงต้องศึกษาการทำธุรกิจแต่ละประเภท ก่อน เพื่อที่จะตัดสินใจเลือกทำธุรกิจที่ดีที่สุด

WebQuest - Windows Internet Explorer

Introduction

How do you think you could make it rich? Have you ever thought about opening your own restaurant?

Many people choose to quit their jobs and try opening their own restaurants. This can sometimes be a very risky business. People choose to open a business that is already well known. This is called a Franchise. In this lesson, your class will investigate different franchises and decide which one is best to invest in.

Task

Resources

Evaluation

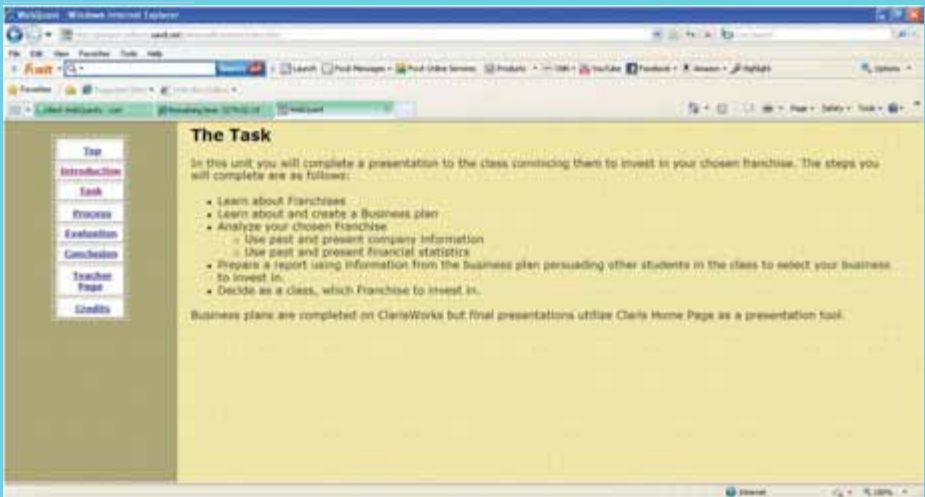
Conclusion

Franchise Page

Credits

ขั้นกำหนดภาระงาน

นักเรียนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจแฟรนไชส์ การทำแผนธุรกิจ วิเคราะห์ธุรกิจแฟรนไชส์ที่นักเรียนสนใจ โดยอาศัยข้อมูลของบริษัทและสถิติทางการเงิน จัดเตรียมรายงานแผนธุรกิจเพื่อชักชวนให้เพื่อนนักเรียนในห้องเลือกลงทุนทำธุรกิจของนักเรียน และให้นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันตัดสินใจเลือกธุรกิจแฟรนไชส์ที่เห็นว่าน่าลงทุน

ชั้นกระบวนการและแนะนำแหล่งความรู้

แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 3 คนเพื่อทำใบงานที่ครูแจกให้ โดยนักเรียนสามารถหาข้อมูลได้จากลิงค์ (Link) ที่กำหนด จากนั้นแบ่งหน้าที่กันศึกษาข้อมูลตามแหล่งข้อมูลที่กำหนดให้ เพื่อเตรียมการเขียนแผนธุรกิจและการนำเสนองาน โดยมีข้อเสนอแนะในการทำงานแต่ละขั้น แหล่งข้อมูลเพิ่มเติมรวมทั้งไฟล์ต้นแบบ (template) สำหรับจัดทำไฟล์นำเสนอ (Presentation) ให้ด้วย

The Process

PART 2 - Pick a Franchise

To complete Part 2, you will be given jobs within your group of three. Each has different responsibilities. Which one do you want to be?

Project Manager	Accountant	Investor
The Project manager works with both team members to look up information on the company and prepare the final report for the presentation.	The accountant uses statistical information to complete the business plan and prepare the presentation. He/she focuses on the budget and finances of the franchise.	The investor studies the basics of the company. They will answer questions such as: what is the franchise selling? What training is involved? What is the history of the company?

There are two steps in Part 2. The first step is to select a team about creating a Business Plan, next you prepare a Business Plan for your chosen franchise. Click on each number for your specific task and resources.

1. Select your teaming to complete a task.
2. Look for information your team will need for business idea.
3. Prepare your business plan and presentation.

The Process

Part 3

It is now time to convince the rest of the class to purchase your franchise instead of yours. Why is your franchise better? Why will it be more successful than another? Before working on your presentation, [click here](#) to learn skills for successfully persuading an audience.

Now that you have learned some persuading skills, use the Claris Homepage template given below to prepare your presentation. Make sure you review the evaluation section of this unit so you understand what your grade will be based on.

[Click here to view the Presentation Template](#)

[Click here to download a Claris Homepage version of the Presentation Template](#)

Before presenting your franchise to the class review the section on **Building Consensus**. This will help with the discussion in class.

Good Luck!

ชั้นประเมินผล

ระบุประเด็นการประเมินผลงานในประเด็นต่างๆ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ Rubrics ชัดเจน ตรงนี้เป็นคุณลักษณะพิเศษของสื่อแบบ WebQuest ที่มีการประเมินอยู่ในตัวเอง

Evaluation				
Your presentation needs to contain sufficient information for persuading the class that your franchise is the best to invest in. The presentation will be created on Claris Home Page to be presented in a slide show for the class. Each requirement of the presentation has varying levels of achievement and is explained below in the rubric.				
	Beginning	Developing	Accomplished	Exemplary
	1	2	3	4
Franchise Background	Description includes the name of the franchise and what it sells.	Description includes basic information on the history and what is sold in the franchise	Description includes a what is sold, a brief history, qualities and the current status.	Description includes a what is sold, a brief history, qualities, and the current status. The learners go further to obtain extra information that might give insight to the success of the franchise you choose.
Analysis of Current Market Status (Cost Analysis)	There is evidence of financial activities.	Graphs and charts give evidence of activities.	Graphs and charts give evidence of financial activities. Information from this data is integrated into the argument.	Graphs and charts give evidence of past and current financial activities. Information from this data is integrated into the argument.

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปเป็นการชี้ให้นักเรียนเห็นตัวอย่างการทำธุรกิจในชีวิตจริง ซึ่งสามารถจะเชื่อมโยงไปใช้กับการทำงานอาชีพอื่นๆ และเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้นำเสนองานบนอินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้องและกระตุ้นจิตใจให้มีความพยายาม ในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวยังคงใช้กระบวนการกลุ่ม และ เทคนิคการสอนตามแนวคิดของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เหมือนเดิม แต่มีความพิเศษตรงที่ครูได้จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ศึกษา โดยจัดเรียงลำดับไว้อย่างมีความหมาย ซึ่งแสดงถึงความพยายามในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติงานและจำลองการแก้ปัญหาในชีวิตจริง อันถือได้ว่าเป็นการ “เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” อย่างแท้จริง ดังที่ Tom March ผู้ร่วมคิดนวัตกรรมนี้ ขึ้นมากับ Bernie Dodge ได้กล่าวไว้ว่า WebQuest ที่ได้รับการออกแบบ มาอย่างดีจะสามารถส่งผลต่อผู้เรียน ดังนี้

“ What the Best WebQuests Do ...

- o Students see richer thematic relationships.
- o Students contribute to the real world of learning.

- o Students reflect on their own metacognitive processes. ...”

พิจารณาเห็นถึงข้อดีของ WebQuest แบบนี้แล้ว จะไม่ลองเลือกใช้ WebQuest เพื่อการเรียนรู้การสอนดูบ้างหรือครับ...

เอกสารอ้างอิง

- วสันต์ อดิศักดิ์. WebQuest : การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบน World Wide Web. (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://202.44.14.13/krugong/TeachWeb/seminaracrobat/article3.pdf>
- García, Julie. 2010. **Franchise**. (Online). <http://bestwebquests.com/bwq/wqdetail.asp?wqcatid=7&edid=3&siteid=39>, May 5, 2010.
- March, Tom. 2003. **The Learning Power of WebQuests**. (Online). http://tommarch.com/writings/wq_power.php, May 5, 2010

องค์ประกอบการบริหารและ
พฤติกรรมการบริหารที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดช่วงชั้นจำนวนปีในโรงเรียนมัธยมศึกษา
และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

โดย...อังคณา สุขเสวี

นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ผศ.มณฑป ไชยจิต

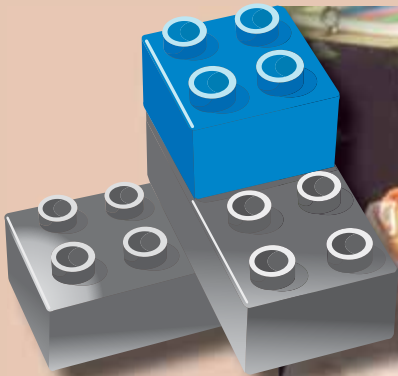
อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

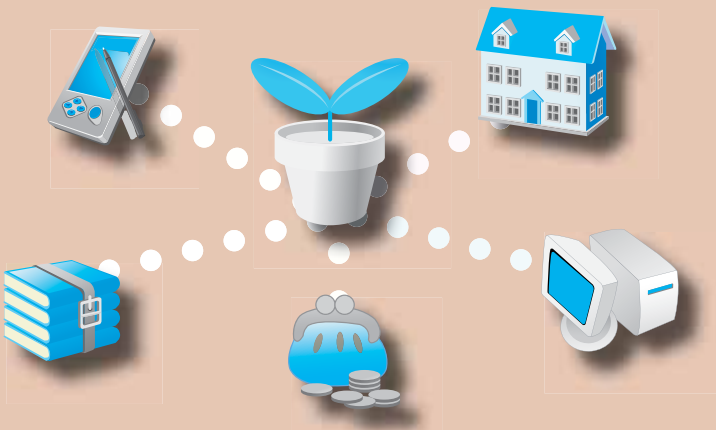

ประเทศไทยมีแผนการศึกษาชาติที่กำหนดระบบการจัดการศึกษา โดยในระยะเริ่มแรกเป็นโครงการการศึกษา แต่ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นแผนการศึกษาชาติ ทั้งนี้แผนการศึกษาชาติที่ผ่านมาแต่ละฉบับมีประเด็นที่เหมือนกัน คือ การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็นระดับประถมศึกษา

มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา แต่ที่แตกต่างกัน คือ การจัดช่วงชั้นจำนวนปีที่โรงเรียนเปิดสอน (Grade-span configuration) ของแต่ละระดับ เช่น โครงการการศึกษา พ.ศ.2441 ได้กำหนดช่วงชั้นจำนวนปีที่เรียนเป็นการเรียนเบื้องต้นรับนักเรียนอายุระหว่าง 11 ถึง 13 ปี (ประถมศึกษา) การเรียนเบื้องต้นกลางรับนักเรียนอายุระหว่าง 14 ถึง 17 ปี (มัธยมศึกษา) การเรียนเบื้องต้นสูงสุดรับนักเรียนอายุระหว่าง 18 ถึง 22 ปี (อุดมศึกษา) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 16 กำหนดการศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนอายุย่างเข้าปีที่ 16 และกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานใหญ่ที่สุดในกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 โดยในระดับพื้นที่มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเปลี่ยนเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553 : 28-66) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และดูแลโรงเรียนให้จัดการศึกษาให้นักเรียนอย่างมีคุณภาพ

ในส่วนของโรงเรียนเองก็มีภารกิจหลัก คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ นักเรียนบรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และให้บริการแก่ชุมชน บุคคล ที่มีบทบาท อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากเป็นบุคคลที่สามารถใช้อำนาจ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ หรือคาดว่าจะมีการจัดการดำเนินงานของโรงเรียนให้ไปสู่จุดหมายที่ต้องการ (พนัส หันนาคินทร์, 2529 : 5) ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของโรงเรียน (สมชัย วุฒิปรีชา, 2530 : 2 ; สุทธิ สีนทอง, 2550 : 19 ; Hoy and Miskel, 2001 : 391) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีองค์ประกอบการบริหารโรงเรียน ที่สำคัญที่สุด 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม (Sergiovanni, 2003 : 66-70) และพฤติกรรมหลักสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการ ประสบความสำเร็จประกอบด้วย 4 อย่าง คือ ภาวะผู้นำ แรงจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และการตัดสินใจ (Stuart-Kotze and Roskin, 1983 : 4-5)

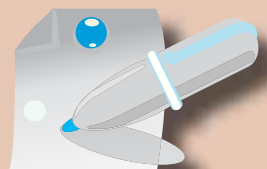
จากความสำคัญข้างต้นทำให้ผู้เขียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นระดับมัธยมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาว่าองค์ประกอบการบริหารและพฤติกรรมการบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้แนวคิดของ Sergiovanni et al. (2003) เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียน และแนวคิดของ Stuart-Kotze and Roskin (1983) เกี่ยวกับพฤติกรรมหลักสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จเป็นกรอบในการศึกษารวมทั้งเพื่อศึกษาว่ากลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีองค์ประกอบ พฤติกรรม และทักษะการบริหารโรงเรียนที่เด่นชัดแตกต่างกันหรือไม่

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามช่วงชั้นที่เปิดสอนเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 **กลุ่มที่ 2** โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 **กลุ่มที่ 3** โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดสอนประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ **กลุ่มที่ 4** โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดสอนประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 430 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน one-way ANOVA และ two-step cluster analysis

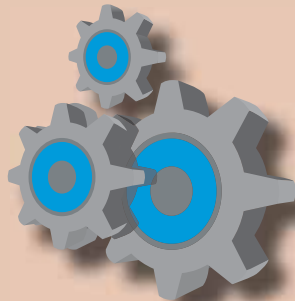

ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนขอนำเสนอเป็นประเด็น ทั้งหมด 6 ประเด็น ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1. องค์ประกอบการบริหารในภาพรวมของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ

- 1.1.1 มาตรฐานการบริหารโรงเรียน
- 1.1.2 การวางแผน
- 1.1.3 การจัดองค์การ
- 1.1.4 บรรยากาศวัฒนธรรมการทำงาน
- 1.1.5 อำนาจการบริหาร
- 1.1.6 งบประมาณ

1.2 องค์ประกอบการบริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ

- 1.2.1 บรรยากาศวัฒนธรรมการทำงาน
- 1.2.2 กลยุทธ์การปฏิบัติงาน
- 1.2.3 การวางแผน
- 1.2.4 โครงสร้างการบริหารโรงเรียน
- 1.2.5 อำนาจการบริหาร
- 1.2.6 มาตรฐานการบริหารโรงเรียน
- 1.2.7 งบประมาณ

1.3 องค์ประกอบการบริหารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ

- 1.3.1 การวางแผน
- 1.3.2 มาตรฐานการบริหารโรงเรียน
- 1.3.3 กลยุทธ์การปฏิบัติงาน
- 1.3.4 บรรยากาศวัฒนธรรมการทำงาน
- 1.3.5 อำนาจการบริหาร
- 1.3.6 งบประมาณ

2. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 พฤติกรรมการบริหารในภาพรวมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีทั้งหมด 9 พฤติกรรม โดยเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ

- 2.1.1 ภาวะผู้นำ
- 2.1.2 การตัดสินใจ
- 2.1.3 แรงจูงใจ
- 2.1.4 ข้อมูลข่าวสาร
- 2.1.5 การติดต่อสื่อสาร
- 2.1.6 การแก้ปัญหา
- 2.1.7 การรายงานข้อมูล
- 2.1.8 การสั่งการ
- 2.1.9 การปรึกษาหารือ

2.2 พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีทั้งหมด 10 พฤติกรรม โดยเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ

- 2.2.1 ภาวะผู้นำ
- 2.2.2 การตัดสินใจ
- 2.2.3 การสั่งการ
- 2.2.4 ข้อมูลข่าวสาร
- 2.2.5 การติดต่อสื่อสาร
- 2.2.6 การรายงานข้อมูล
- 2.2.7 การแก้ปัญหา
- 2.2.8 การปรึกษาหารือ
- 2.2.9 แรงจูงใจ
- 2.2.10 การพัฒนาบุคลากร

2.3 พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีทั้งหมด 9 พฤติกรรม โดยเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ

- 2.3.1 แรงจูงใจ
- 2.3.2 การตัดสินใจ
- 2.3.3 ภาวะผู้นำ
- 2.3.4 การติดต่อสื่อสาร
- 2.3.5 ข้อมูลข่าวสาร
- 2.3.6 การรายงานข้อมูล
- 2.3.7 การแก้ปัญหา
- 2.3.8 การปรึกษาหารือ
- 2.3.9 การสั่งการ

3. ผลการจำแนกกลุ่มโรงเรียนและลักษณะของแต่ละกลุ่ม มี 4 ประเภท ดังนี้

3.1 จำแนกด้วยองค์ประกอบ พฤติกรรม และทักษะการบริหารโรงเรียน มี 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 มีลักษณะพฤติกรรมการบริหารที่ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถเข้าพบปะพูดคุยกับผู้บริหารได้ง่ายมากที่สุด

กลุ่มที่ 2 มีลักษณะองค์ประกอบการบริหารโดยใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พฤติกรรมการบริหารด้านมิติไตร่ตรองที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด

กลุ่มที่ 3 มีลักษณะองค์ประกอบการบริหารด้านการจัดการเรียนการสอนได้กำหนดจุดมุ่งหมายตามระดับช่วงชั้นจำนวนปีที่โรงเรียนเปิดสอนและทักษะการบริหารที่ผู้บริหารและครูมีความก้าวหน้ามั่นคงในวิชาชีพมากที่สุด

3.2 จำแนกด้วยองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนมี 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 มีลักษณะขององค์ประกอบการบริหารด้านจัดองค์การในการจัดโครงสร้างการบริหารบุคคลตามบทบาทความรับผิดชอบ ลำดับชั้นของสายบังคับบัญชาด้านการควบคุมในการใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด

กลุ่มที่ 2 มีลักษณะองค์ประกอบการบริหารด้านการควบคุม โดยใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารวมถึงใช้มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษามากที่สุดเท่ากัน

กลุ่มที่ 3 มีลักษณะองค์ประกอบการบริหารด้านจัดองค์การในการจัดโครงสร้างการบริหารบุคคลตามบทบาทความรับผิดชอบ ลำดับชั้นของสายบังคับบัญชามากที่สุด

3.3 จำแนกด้วยพฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียน มี 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 มีลักษณะพฤติกรรมแรงจูงใจใฝ่สัมพันธที่มีไตรมิติ
จากการทำงานร่วมกันสำคัญมากที่สุด

กลุ่มที่ 2 มีลักษณะพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบมุ่งสถานการณ์ที่
ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถพูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียนได้ง่ายมากที่สุด

กลุ่มที่ 3 มีลักษณะพฤติกรรมแรงจูงใจใฝ่สัมพันธที่มีไตรมิติ
จากการทำงานร่วมกันสำคัญมากที่สุด

กลุ่มที่ 4 มีลักษณะพฤติกรรมแรงจูงใจใฝ่อำนาจที่เกิดจากการ
ทำงานหนักเสียสละนำไปสู่ความสำเร็จมากที่สุด

3.4 จำแนกกลุ่มด้วยทักษะการบริหารโรงเรียน มี 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 มีทักษะการบริหารด้านการยอมรับคุณภาพที่ผู้บริหารครู
ควรได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องตามช่วงชั้นที่เปิดสอนมากกว่านี้มากที่สุด

กลุ่มที่ 2 มีทักษะการบริหารด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติที่โรงเรียน
นำนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ
ได้ดีมากที่สุด

4. ด้านความแตกต่างขององค์ประกอบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้แนวคิดของ Sergiovanni et al. (2003) ที่แบ่งองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนออกเป็น 4 ด้าน

4.1 ความแตกต่างด้านการวางแผน

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 3 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 ที่ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายปฏิบัติงานตามภารกิจระดับช่วงชั้นที่โรงเรียนเปิดสอน การจัดการเรียนการสอนได้กำหนดจุดมุ่งหมายตามระดับช่วงชั้นจำนวนปีที่เปิดสอน การจัดทำแผนปฏิบัติการสอดคล้องครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายการศึกษาตามระดับช่วงชั้นที่เปิดสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอกโรงเรียน กลยุทธ์ใช้เป็นแนวทางกำหนดโครงการตามระดับช่วงชั้นจำนวนปีที่โรงเรียนเปิดสอน การประชุมเพื่อกำหนดโครงการกิจกรรมระยะเวลาดำเนินงาน และการติดตามผลการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนงานที่กำหนดไว้

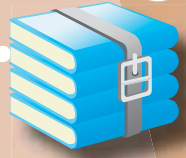
* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 3 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 และโรงเรียนกลุ่มที่ 1 ในการปฏิบัติตามแผนงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และการนำผลจากการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน

4.2 ความแตกต่างด้านการจัดองค์การ

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 3 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 ที่บุคลากรตามโครงสร้างการบริหารสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม บุคลากรทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ปฏิบัติตามค่านิยมให้บรรลุเป้าหมาย และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจัดระบบบริหารงาน การจัดการเรียนการสอน

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 3 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 และโรงเรียนกลุ่มที่ 1 ในการกำหนดค่านิยมการทำงาน การอยู่ร่วมกัน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 1 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 3 โรงเรียนกลุ่มที่ 2 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 3 และโรงเรียนกลุ่มที่ 2 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 4 ในการจัดโครงสร้างการบริหารบุคคลตามบทบาท หน้าที่ ลำดับชั้นของสายบังคับบัญชา

4.3 ความแตกต่างด้านการนำ

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 3 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 1 ในการใช้แรงจูงใจให้บุคลากรปรารถนาพอใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 3 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 ที่ผู้บริหารโรงเรียนสื่อสารให้เข้าใจตรงกันแล้วลงมือทำให้บรรลุผลสำเร็จ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรพัฒนางาน

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 2 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 4 ในการติดต่อสื่อสารทำให้งานบรรลุตามเป้าหมาย และผู้บริหารโรงเรียนใช้อำนาจแฝง เช่น อำนาจความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ครูบุคลากรยอมรับการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ

4.4 ความแตกต่างด้านการควบคุม

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 3 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 ในการกำหนดกลยุทธ์การควบคุมเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนำกลยุทธ์การควบคุมไปใช้เป็นกรอบในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานทุกฝ่าย การใช้กฎระเบียบ หลักการ วิธีการ ในการควบคุมการปฏิบัติงานให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย การจัดทำฐานข้อมูลในการบริหารการเรียนการสอน การใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายใน การใช้มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการประกันภายนอก และการใช้มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของคุรุสภาในการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

5. ด้านความแตกต่างของพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้แนวคิดของ Stuart-Kotze and Roskin (1983) ที่แบ่งพฤติกรรมหลักสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จ
- 4 ด้าน ปรากฏดังนี้

5.1 ความแตกต่างด้านภาวะผู้นำ ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 2 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 3 ในภาวะผู้นำแบบมุ่งสถานการณ์ ที่ผู้บริหารโรงเรียนเน้นการประสานงาน และภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการทำงานที่เป็นระบบ

5.2 ความแตกต่างด้านการตัดสินใจ ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 1 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 ในการตัดสินใจแบบออกคำสั่ง ที่เมื่อมีปัญหาไม่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนแก้ไขด้วยประสบการณ์ของตน

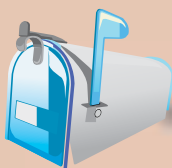
5.3 ความแตกต่างด้านแรงจูงใจ ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 1 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 มีแรงจูงใจใฝ่อาณาจ ที่ผู้บริหารโรงเรียนรู้สึกไม่สบายใจในงานที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียด

5.4 ความแตกต่างด้านการติดต่อสื่อสาร

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 2 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 3 ในการติดต่อสื่อสารแบบดาว ที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ทุกคนรายงานผลโดยตรง สั่งการให้ทำงานโดยไม่ผ่านรองผู้บริหารโรงเรียน และให้ทุกคนตกลงร่วมกันโดยไม่ต้องผ่านตน

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 1 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 4 ในการติดต่อสื่อสารแบบตัว Y ที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ทุกคนส่งข้อมูลผ่านรองผู้บริหารโรงเรียน

* ระหว่างโรงเรียนกลุ่มที่ 2 กับโรงเรียนกลุ่มที่ 1 และโรงเรียนกลุ่มที่ 3 ในการติดต่อสื่อสารแบบวงกลม ที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ทุกคนติดต่อกันได้ทุกช่องทาง โดยไม่มีผู้เป็นศูนย์กลาง

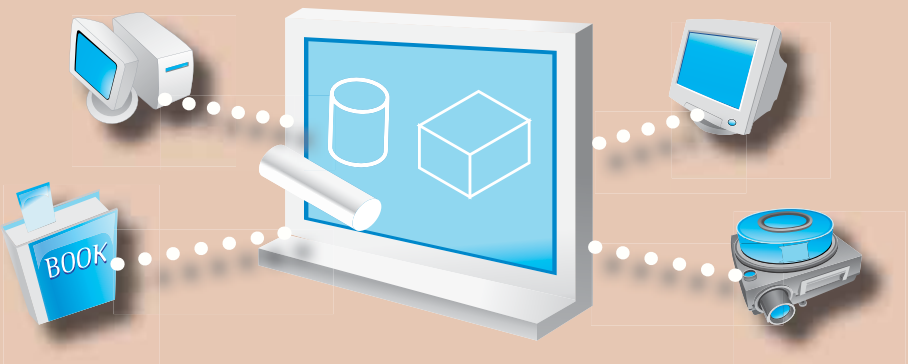

6. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีองค์ประกอบ พฤติกรรม และทักษะการบริหารโรงเรียนที่เด่นชัดแตกต่างกัน ดังนี้

6.1 ด้านองค์ประกอบการบริหารโรงเรียน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนด้านการจัดองค์การในการจัดโครงสร้างการบริหารบุคคล ตามบทบาทหน้าที่ลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชาเด่นชัดที่สุด ส่วนกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนด้านการควบคุมที่มีการใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเด่นชัดที่สุด

6.2 ด้านพฤติกรรมการบริหารโรงเรียน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ที่มีมิติไม่ตรีเกิดจากการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งที่สำคัญเด่นชัดที่สุด ส่วนกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีพฤติกรรมในการบริหารโรงเรียนด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งสถานการณ์ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาพูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียนได้ง่ายเด่นชัดที่สุด

6.3 ด้านทักษะการบริหารโรงเรียน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะทักษะการบริหารที่เด่นชัดคือโรงเรียนควรกลับไปสังกัดเดิม คือ กรมสามัญ หรือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีลักษณะทักษะการบริหารโรงเรียนที่เด่นชัดที่สุด คือผู้บริหารโรงเรียนและครูควรได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องตามช่วงชั้นที่โรงเรียนเปิดสอนมากกว่านี้

ผู้เขียนหวังว่าผลจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนคงได้นำแนวทางการพัฒนาตนเองไปปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน โดยพิจารณาองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนด้านการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งมีลำดับความสำคัญที่แตกต่างกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ บริบท และช่วงชั้นที่เปิดสอนของโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงการแสดงพฤติกรรม การบริหารโรงเรียนด้านภาวะผู้นำ การตัดสินใจ แรงจูงใจ และการติดต่อสื่อสารให้เหมาะสม เพราะพฤติกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามภารกิจของโรงเรียน อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างเช่นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน และเป็นข้อพิจารณาในการส่งเสริมสนับสนุน การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการตอบสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษา รอบสองของกระทรวงศึกษาธิการในด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการยุคใหม่ ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาก็สามารถนำผลการวิจัยใน ด้านองค์ประกอบ พฤติกรรม และทักษะการบริหารโรงเรียนไปใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด เช่น การพัฒนา พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน ในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สามารถนำองค์ประกอบและพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนที่สำคัญ ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการปรับปรุง ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2530. **การจัดการศึกษาไทยตามแผนการศึกษาแห่งชาติ : อดีต – ปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์อักษรไทย.
- _____. 2546. **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- พนัส หันนาคินทร์. 2529. **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
- ราชกิจจานุเบกษา. 2553. เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก, หน้า 1-3.
- _____. 2553. เล่มที่ 127 ตอนพิเศษ 98 ง, หน้า 28-66.
- สมชัย วุฒิปรีชา. 2530. **รายงานผลการฝึกอบรมเตรียมอาจารย์ใหญ่ ปิงบประมาณ 2530**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สุทธิ สีนทอง. 2550. **พัฒนาองค์กรให้เป็นเลิศด้วยกลยุทธ์ง่าย ๆ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์.
- Hoy, K.H. and G.C. Miskel. 2001. **Educational Administration : Theory, Research, and Practice Sixth Edition**. New York : McGraw-Hill Companies.
- Sergiovanni, J.et al. 2003. **Educational Governance and Administration**. 5th Edition Boston, United States of America : Pearson Education, Inc.
- Stuart-Kotze. R. Roskin. 1983. **Success Guide to Managerial Achievement**. Verginia, United States of America : Reston Publishing Company, Inc.

หันมานี้โมเดล (HANMANI MODEL) นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนบ้านยางสด

โดย...ต่อฮิริน ทะยี่เลาะแม
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยางสด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำทางด้านการศึกษา นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันเป็นเครื่องมือในการที่จะพัฒนาคนที่อยู่ในเขตบริการให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นที่คาดหวังจากผู้คนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นครูผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา นักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และที่สำคัญก็คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ซึ่งมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร แผนการดำเนินงาน และกิจการอื่นๆ ของสถานศึกษามากที่สุด และในฐานะที่เป็นตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชน มักจะคาดหวังเป็นอย่างสูงว่าต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่มีรูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาแบบไหนและอย่างไร

ด้วยเหตุนี้ คนที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักเป็นอย่างดีในเรื่องรูปแบบของการบริหารที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาที่ตนเองต้องปฏิบัติหน้าที่ โดยต้องคำนึงถึงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีบทบาทจัดการการศึกษาร่วมกัน อันสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) เพื่อมุ่งหวังที่จะบริหารงานด้านการศึกษาร่วมกับคณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างราบรื่น สามารถขับเคลื่อนให้หน่วยงานสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ จึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องมีการคิดค้นนวัตกรรมทางด้านการบริหารการศึกษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและสามารถนำไปปฏิบัติได้ หากคิดที่จะนำพาสถานศึกษาของตนมุ่งสู่คุณภาพเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ยิ่งในท่ามกลางสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่ค่อยสงบเท่าใดนัก มีหน้าซ้ำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสามจังหวัดยังตกต่ำและรั้งอยู่ในลำดับท้าย ยิ่งต้องคิดค้นหานวัตกรรมอะไรที่เป็นพิเศษไม่เหมือนใคร ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายมากให้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาพิเศษพัฒนาเฉพาะกิจสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

นวัตกรรมทางด้านการบริหาร “HUNMANI MODEL :

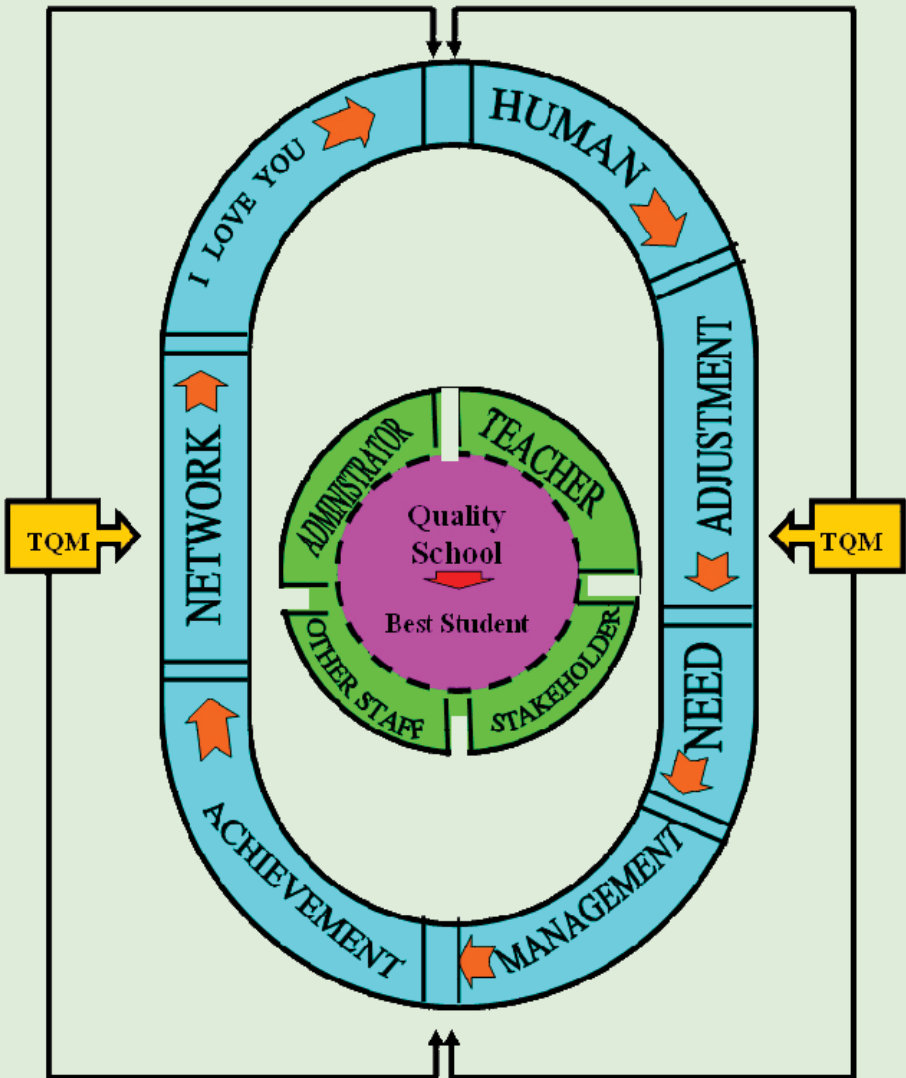
กระบวนการบริหารงาน 7 ประการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึง” เป็นทางเลือกอีกแนวทางหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำทางด้านการศึกษาทั้งหลายสามารถจะนำไปประยุกต์ใช้กับตำแหน่งหน้าที่การงานที่ตนเองได้ปฏิบัติอยู่ ไม่ว่าจะเป็นไปอยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือแม้แต่ครูที่เป็นหัวหน้าฝ่ายงานต่างๆ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า “หันมานิโมเดล” คือส่วนหนึ่งที่สามารถผลักดันทำให้การดำเนินงานกิจการต่างๆ ของโรงเรียนบ้านกลางสาธิตประสบผลสำเร็จ อย่างเช่น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น มีผลงานติดอันดับในหลายรายการเมื่อนำนักเรียนออกไปประกวดหรือแข่งขันกิจกรรมทางด้านวิชาการ ตั้งแต่ระดับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาจนถึงระดับเขตพื้นที่

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า โมเดลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้ไปอีกหลายๆ สถานที่ อาจจะปรับปรุงหรือพัฒนาในอีกบางส่วนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งไม่ใช่เฉพาะสามจังหวัดชายแดนใต้เท่านั้นที่มีปัญหาคุณภาพการศึกษาตกต่ำ ยังมีสถานศึกษาอีกหลายแห่งทั่วประเทศที่พบปัญหาดังกล่าวเหมือนกัน สำคัญอยู่ที่เราจำเป็นต้องมีผู้นำทางด้านการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น เพราะด้วยการบริหารจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพเท่านั้นที่จะสามารถขับเคลื่อนประเทศชาติของเราให้หลุดพ้นจากวิกฤติต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้ “ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการจัดการการศึกษา เพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพและนำคนเหล่านี้ไปสร้างชาติอีกต่อหนึ่งจนประสบผลสำเร็จอย่างน่าทึ่ง ประเทศไทยจึงต้องยกระดับการศึกษาของผู้คนในประเทศให้เท่าเทียมกับอารยประเทศเฉกเช่นเดียวกัน” ดังนั้นทุกฝ่ายต้องมาร่วมกันสรรค์สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพให้ได้ เพื่อหาทางออกที่ดีให้กับประเทศชาติของเรา

หันมานี้โมเดล

“HANMANI MODEL”

นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนบ้านกลางสาต

หันหน้าเข้าหากัน

ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ

นำสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

คำอธิบาย

กระบวนการบริหารงาน 7 ประการ : ที่ผู้นำทางด้านการศึกษาคำต้องคำนึงถึง

1. **คำนึงถึงคน (Human)** หมายถึง การสรรหาคัดเลือกบุคคลที่มีศักยภาพเพียงพอเข้ามาร่วมทำงาน นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ เพราะหากเราได้ทีมงานที่เก่ง และมีคุณภาพ การบริหารงานสถานศึกษาของเราก็จะมีคุณภาพตามมาด้วย ดังนั้น ทีมงานของเรา ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนที่มาจากคณะครู ชุมชน หรือผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือแม้กระทั่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง บุคคลต่างๆ เหล่านี้ เราต้องคัดกรองให้ดี ค้นหาบุคคลที่เหมาะสมสอดคล้องกับงาน และสามารถที่จะทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นทีม

2. **คิดปรับปรุงพัฒนา (Adjustment)** หมายถึง การมองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ ดูบริบท และสภาพทั่วไปของสถานศึกษา จากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันว่ามีจุดแข็งและจุดอ่อนอะไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการที่จะคิดและวางแผนให้สถานศึกษาได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ให้เป็นไปตามลำดับ

3. **ตามความจำเป็น (Need)** หมายถึง การคำนึงถึงความต้องการหรือความจำเป็นจากหลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนที่อยู่ในเขตบริการ เขาต้องการและปรารถนาอยากเห็นสถานศึกษาดำเนินงานกิจการต่างๆ ไปในทิศทางใด อย่างไร อันนี้คนที่เป็ผู้นำทางด้านการศึกษาก็ต้องทราบและรับรู้ แล้วมาร่วมกันกำหนดนโยบายและแผนงานเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนางานให้สอดคล้องกับความต้องการจากทุกฝ่าย และตามความจำเป็นของบริบทในแต่ละพื้นที่

4. **ร่วมบริหารจัดการ (Management)** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบริหารจัดการการศึกษา โดยยึดระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ รวมถึงแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี ที่ทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดเอาไว้ ซึ่งตรงนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นตัวกลางหรือเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้ร่วมงานจากทุกฝ่าย ต้องคอยอำนวยความสะดวก สามารถติดต่อประสานงานกับทุกๆ ฝ่ายได้เป็นอย่างดี มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการกิจการต่างๆ ของสถานศึกษา

5. ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่แต่ละฝ่ายได้รับมอบหมายว่า ประสพผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหน เป็นไปตามเป้าหมายหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าใด และสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปีหรือไม่ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการที่จะทำการวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนา ถือว่าเป็นการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง อันสอดคล้องกับหลักการบริหารมุ่งคุณภาพทั้งองค์การที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน (TQM) ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนดีขึ้น และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่สังคมต้องการ นั่นก็คือ นักเรียนดี เก่ง และมีสุข

6. มีการสร้างเครือข่าย (Network) หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ใครมีอะไรดีก็ต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ผู้ร่วมงาน มีการรวมกลุ่มสร้างศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา รวมทั้งมีการติดต่อสื่อสารกับองค์กรภายนอกทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะในยุคโลกไร้พรมแดนอย่างปัจจุบัน ใครมีเครือข่ายมากที่สุดมักจะได้เปรียบอยู่เสมอ

7. เต็มเต็มด้วยความรัก (I love you) หมายถึง การทำงานกับผู้ร่วมงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีการเอาใจใส่ให้กำลังใจอยู่ตลอดเวลา เป็น การเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในสถานที่ทำงาน กระตุ้นให้ทุกคนทำงานด้วยใจรัก รักในหน้าที่การงานของตน รักทุกๆ คนที่เป็นเพื่อนร่วมงานและที่สำคัญรักนักเรียนทุกคนดังลูกของตนเอง เพราะเขาเหล่านั้นคือทรัพยากรบุคคลที่มีค่า ยิ่งเหนือสิ่งอื่นใดพร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพต่อไปในวันข้างหน้า

หลักคิดสำคัญในการทำงาน....

คนสำราญ งานสำเร็จ

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
ร่วมส่งบทความวิชาการด้านการศึกษามาลงเผยแพร่ใน
วารสารวิชาการ ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4
ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ (บรรณานุกรมอ้างอิงเฉพาะ
ส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทความเท่านั้น) พร้อมภาพประกอบ

ส่งมาได้ทั้ง

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ตึก สฟฐ. 3 ชั้น 3
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต
กรุงเทพฯ 10300

วารสารวิชาการเป็นวารสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้าน
วิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพ
การจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ใน
เชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครู อาจารย์ และบุคลากร
ทางการศึกษา ข้อความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็น
เฉพาะของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะบรรณาธิการ
วารสารวิชาการ

เจ้าของ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายชินภัทร ภูมิรัตน)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายอนันต์ ระเบียบทุกซ์)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายพิชญ์ ตูลสุข)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า)

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา
ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส
ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้
ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

คณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นางสาววิณา อัครธรรม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ :

นางสาวพณีย์ เจนพนัส นางสาวอุษณีย์ วัฒนพันธ์
นางศกุนตลา สุขสมัย นางสาวพนิดา บัวมณี
นางสาวเจตนา พรหมประดิษฐ์

คมคิด ลิขิตคำ

มองตัวเองบ้าง

เห็นเขามี เลวบ้าง ช่างหัดเขา
มองตัวเรา มีเลวบ้าง อย่างเขาไหม
จะนิินทา ฤษยา เขาทำไม
รีบแก้ไข ตัวของเรา ให้เบาบาง

มองเขาชั่ว มันมาชั่ว ที่ตัวเรา
ชั่วของเขา เพิ่มให้เรา ไม่รู้สร้าง
มองแต่ดี ตัวของเรา ค่อยเพลาจาง

เพราะนางนาง ที่เขามี คิดว่าเรา
ถ้ามองดี ของตัว ต้องระวัง
มักจะพั้ง เกินงาม ด้วยความเขลา
ให้ตัวดี จนเกินดี มีแต่เงา
เขาจริงเข้า ก็เปล่า เราหมดค่า

ที่มา : www.muangkondee.com หัวข้อ : มองตัวเองบ้าง : ท่านพุทธทาสภิกขุ